

Handläggare
Patricia Anton
Telefon: 08-508 46 396

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 20 april 2021

Maria Uppström
Telefon: 08-508 46 399

Ärende 5

Underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024 för Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna Underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	5
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	5
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	6
2 Nämndens verksamhetsområde.....	7
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	36
3.1 Drift.....	36
3.2 Investeringar.....	40
4 Lokalförsörjningsplan.....	41
4.1 Inledning.....	41
4.3 Annan kommunal verksamhet.....	41
4.3.1 Nuläge 31 januari 2021.....	41
4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet.....	44
4.4 Övrigt.....	46
4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling.....	46
4.4.2 Samverkan.....	46
4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år.....	46

Bilagor

Bilaga 1: AmN 2022-2024

Bilaga 2: Bilaga 6 - Fokusområden näringslivspolicy, utkast

Bilaga 3: 191_LFP2021_Arbetsmarknadsnämnden

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Inledning

Nämndernas arbete med ”Underlag för budget 2022 med inriktning 2023 och 2024” syftar till att beskriva och analysera de kommande årens utveckling samt konsekvenserna för staden. Nämnderna ska analysera den framtida utvecklingen på ett och tre års sikt.

Det budgetunderlag och de analyser som arbetsmarknadsnämnden tagit fram bygger i stort sett helt på de förutsättningar som var kända vid ingången av mars månad 2022.

När inledningen till motsvarande underlag som skrevs i mars 2020 var det början på en global pandemi som drygt ett år senare fortsätter att dominera människors vardag, företags verksamheter och länders ekonomier. Restriktionerna har haft stor påverkan på branschens möjligheter att bedriva verksamhet. Flera för huvudstaden mycket betydelsefulla näringar är mycket påverkade och har fått se sin verksamhet minska dramatiskt. Andra branscher och sektorer har gynnats av restriktioner och ökad efterfrågan i spåren av pandemin. Sammantaget har staden hittills drabbats hårt. Vid tidigare kriser brukar storstäder som Stockholm inte på samma påtagliga sätt påverkas, men pandemin och medföljande restriktioner och begränsningar har påverkat betydelsefulla och tillväxtskapande branscher.

När återstarten kan börja och hur den kan ske kommer att påverka ekonomin och situationen på arbetsmarknaden. Detta att komma att få stora återverkningar på staden och på arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde. Inför det innevarande året och 2022 gör nämnden därför följande bedömningar som direkt kan påverka nämndens verksamheter:

- Många branscher och företag har behövt minska sin personalstyrka vilket ökar arbetslösheten. I Stockholm är det främst besöksnäringen, turistnäringen, hotell- och restaurang, transport och kulturbranschen som drabbats. Flera av dessa näringar erbjuder jobb utan höga trösklar och är viktiga samverkansparter för nämnden när det handlar om att hitta jobb till aspiranter, men även till studerande inom vuxenutbildningen. Hur och när återstarten av dessa branscher kan ske kommer att ha stor påverkan på nämndens verksamhet.
- Nämndens samverkan och med arbetsgivare som syftar till att nämndens målgrupper som ska komma ut i arbete och att utbildningar är relevanta för arbetsmarknaden kommer fortsatt vara mycket viktig. Utformningen och prioriteringarna i arbetet behöver var följsam och anpassas till efterfrågan och rådande läge. Många företag och branscher kommer att ha redan anställd personal som i första hand återvänder, samtidigt som medarbetare med relevant kompetens har behövt söka sig till andra yrken och det finns rekryteringsbehov utifrån detta. Samtidigt som arbetskraftsutbudet kan komma att öka inom vissa sektorer finns fortsatt hög efterfrågan och bristyrken inom andra.
- Arbetsförmedlingen har en kraftigt ökad belastning samtidigt som myndighetens förändra uppdrag och roll ska implementeras. Det finns anledning att anta att förmedlingens resurser kommer att koncentreras till grupper som blivit arbetslösa under pandemin och som står relativt nära arbetsmarknaden, vilket i sin tur riskerar leda till att de grupper som staden främst arbetar med prioriteras lägre.

- De grupper som har svagast ställning på arbetsmarknaden kommer förmodligen att få en än mer utsatt position. Konkurrensen också om korta anställningskontrakt, timanställningar och liknande kommer att öka och försvåra för dem som beroende av detta för sin försörjning. Konkurrensen om befintliga jobb hårdnar avsevärt mellan olika utsatta grupper på arbetsmarknaden. Behovet av stöd och arbetsmarknadsinsatser från staden för de mest utsatta grupperna kan förväntas fortsatt öka.
- Unga är en särskilt utsatt grupp och de som tydligast drabbades först av pandemins effekter på efterfrågan av arbetskraft. Forskning visar att unga, som i stor utsträckning kommit in på arbetsmarknaden via tillfälliga anställningar, vikariat och liknande, i hög utsträckning åker ut från arbetsmarknaden vid en lågkonjunktur och att dessa dessutom har svårt att komma in igen även när arbetsmarknaden återhämtar sig. Fler unga kommer att hamna utanför arbete och studier och ha behov av stöd och insatser för att öka sina möjligheter på arbetsmarknaden när situationen vänder.
- Det är oklart hur distansundervisning för gymnasieelever, som under stora delar av ett läsår studerat på distans, kommer att påverka hur många som kan fullfölja sin gymnasieutbildning. Det kan finnas anledning att befara att andelen ungdomar med fullföljd gymnasieutbildning kommer att minska. Nämnden behöver ha beredskap både för att uppdraget med det kommunala aktivitetsansvaret kommer att öka och intensifieras och fler unga med behov av stöd kommer att studera på vuxenutbildningen.
- Behovet av och efterfrågan på vuxenutbildning kommer att öka då fler väljer att utbilda sig för att stå bättre rustade när arbetsmarknaden vänder. Fler kommer att vilja kompetensväxla för att få jobb. Behovet av yrkesutbildningar och kombinationsutbildningar för kortutbildade kan antas öka.
- Från nationell nivå framförs behovet av utbildning för att motverka arbetslöshet. Arbetsförmedlingen kan numer anvisa arbetssökande att studera på komvux. I skrivande stund är det oklart hur detta ska göras och vilka effekter detta kan få för stadens vuxenutbildning. Det finns farhågor om att de som anvisas inte alltid har den motivation för studier inom reguljär utbildning och samma förutsättningar att klara studierna som de som söker vuxenutbildning på eget initiativ har. Hur eventuellt särskilt stöd ska utformas och vem som ska tillhandahålla och finansiera detta kommer att vara centrala frågor.

Sammantaget ser nämnden ett väsentligt ökat behov av och tryck på stadens verksamheter både inom Jobbtorg Stockholm och inom Vuxenutbildning Stockholm under 2022-2024.

Samverkan med Arbetsförmedlingen, stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och socialnämnden och regionens arbetsgivare kommer att behöva stärkas ytterligare liksom den regionala samverkan för att stödja tillväxt och anpassa utbud av arbetsmarknadsinsatser och utbildningsinsatser till en ny situation på arbetsmarknaden.

Det är fortsatt för många okända faktorer – inte minst hur återstarten och återhämtningen av ekonomin kommer att ske - och svårt att göra närmare ekonomiska beräkningar. Nämnden kommer noga följa utvecklingen och återkomma med fördjupade analyser.

Karina Uddén

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

- Arbetsmarknadsnämnden ska anpassa utbudet av arbetsmarknadsinsatser och yrkesutbildningar med hänsyn tagen till utvecklingen på arbetsmarknaden och förändringar inom Arbetsförmedlingen.
- Arbetsmarknadsnämnden ska fortsätta utveckla en anpassad vuxenutbildning, genom exempelvis kortare språk- och yrkesutbildningar, för målgrupper långt ifrån arbetsmarknaden.
- Arbetsmarknadsnämnden ska utveckla arbetssätt för att motivera fler till studier.
- Arbetsmarknadsnämnden ska utveckla och utöka insatserna för att nå unga 16-19 år som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret och unga 20-29 år som varken arbetar eller studerar och för att erbjuda stöd mot arbete och studier. Särskilt fokus ska ligga på att effektivisera arbetet, öka antalet ungdomar som fullföljer sina studier, samt på att nå och erbjuda stöd till unga som riskerar längre utanförskap.
- Arbetsmarknadsnämnden ska fortsätta utveckla arbetet med trygghet och ökad närvaro i ytterstaden, med särskilt fokus på samverkan kring unga.
- Arbetsmarknadsnämnden ska utveckla och stärka stödet till personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att säkra implementering och efterlevnad av metoder och arbetssätt som tas fram i projekt som är riktade till målgruppen.
- Arbetsmarknadsnämnden ska fortsätta utveckla utbildningsinsatser inom ramen för Stockholmsjobb.
- Arbetsmarknadsnämnden ska utveckla arbetet med stöd och extra anpassningar inom vuxenutbildningen, bland annat genom stärkt studie- och yrkesvägledning.
- Arbetsmarknadsnämnden ska bidra till fler platser för feriejobbande ungdomar, bland annat genom upphandling och ökat antal platser med inriktning entreprenörskap.
- Arbetsmarknadsnämnden ska utveckla den digitala kompetensen hos aspiranter, studerande och medarbetare och utveckla nya digitala redskap som underlättar lärande och kontakter med kommuner och myndigheter.
- Arbetsmarknadsnämnden ska genom ESF-projektet Hållbar Etablering ta fram metoder för hur staden i samverkan med Arbetsförmedlingen, Region Stockholm och andra relevanta aktörer kan ge ett sammanhållet och individanpassat stöd till nyanlända, ett stöd som leder till hållbar etablering på arbetsmarknaden och i samhället.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

- Arbetsmarknadsnämnden ska arbeta för ett stärkt samarbete med arbetsgivare och för att öka företagens möjligheter att bidra till social hållbar utveckling och integration, genom bland annat Integrationspakten och samverkan med Stockholms Business Region (SBR).
- Arbetsmarknadsnämnden ska möjliggöra för företag och organisationer att engagera sig i nämndens uppdrag och bidra med både kunskaper i nämndens utveckling av insatser och utbildningar samt med praktik- och arbetstillfällen. Jobbpartner fortsätter att vara ett viktigt verktyg i detta arbete.
- Arbetsmarknadsnämnden ska arbeta för bättre matchning och bättre följsamhet i nämndens insatser utifrån arbetsmarknadens behov, med stöd i tillväxt- och

arbetsmarknadsanalyser som tas fram i samarbete med SBR.

- Arbetsmarknadsnämnden ska stärka sitt samarbete med stadens upphandlade leverantörer, som ska uppfylla krav på sysselsättning, för att fler inom nämndens verksamheter ska kunna få en anställning.
- Arbetsmarknadsnämnden ska fortsätta utveckla samverkan med branscher och arbetsgivare kring utbildning, för att säkerställa en hållbar ställning på arbetsmarknaden och möta arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens.
- Arbetsmarknadsnämndens ska anpassa kursinnehåll till arbetsmarknadens och arbetsgivares behov, däribland digitala komponenter i befintligt utbud.
- Arbetsmarknadsnämnden ska utveckla samverkan med branscher för att erbjuda attraktiva utbildningar inom bristyrken som fler väljer att söka.
- Arbetsmarknadsnämnden ska undersöka möjligheten att utveckla kompletterande utbildningar för yrkesverksamma inom ramen för reguljär utbildning samt erbjuda branscher uppdragsutbildningar med skräddarsydda utbildningar anpassade till individers erfarenhet, utbildningar som snabbt kan påbörjas.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

- Arbetsmarknadsnämnden ska bidra till minskade kostnader för staden genom att fortsätta möjliggöra för stockholmare att gå från bidrag till utbildning, arbete och egen försörjning.
- Arbetsmarknadsnämnden ska stärka sin innovationsförmåga genom upphandling, digitalisering och utvecklingsprojekt.
- Arbetsmarknadsnämnden ska fortsatt bevaka möjligheterna att använda europeiska socialfonden och andra externa finansieringskällor för att stärka nämndens utvecklingsarbete inom olika områden.

2 Nämndens verksamhetsområde

2.1 Trender och omvärld

Stockholms stad och län är landets viktigaste region för tillväxt och arbete, även om arbetslösheten har ökat under pandemin och regionen under de senaste två åren haft en nettoutflyttning, efter många år av nettoinflyttning. Kraven på att arbetskraften ska vara välutbildad fortsätter samtidigt som behoven av yrkesväxling kan öka i spåren av arbetslöshet. Detta har stor påverkan och ställer stora krav på de insatser som görs för grupper som idag har en svag ställning på arbetsmarknaden. En viktig faktor för den kommande planperioden är reformeringen av Arbetsförmedlingens uppdrag och verksamhet. Exakt vad denna kommer att innebära och hur den kommer att påverka stadens arbete återstår att se.

2.1.1 Utvecklingen på arbetsmarknaden

Arbetsmarknaden i Stockholm län har utvecklats starkt under närmare ett decennium och antalet sysselsatta har ökat kraftigt till 72,7 procent under 2019. Sedan kom pandemin. Sysselsättningsgraden sjönk från omkring 73 procent i början av 2020 till omkring 71,5 under det sista kvartalet. Männens sysselsättningsgrad har återhämtat sig helt medan kvinnornas sysselsättning fortsätter att minska. En förklaring till kvinnornas lägre sysselsättningsgrad kan vara att de i större utsträckning än männen har tidsbegränsade anställningar.

Antalet arbetslösa i Stockholms län har ökat från 76 100 i februari 2020 till 105 160 i februari 2021. Procentuellt har arbetslösheten på ett år stigit från 6,2 procent till 8,2 procent. Stockholms län och stad drabbades initialt mycket hårt av arbetslösheten i pandemins spår då många av de branscher som påverkades av pandemin har sin bas i länet. Bland dessa återfinns handel, transport, hotell- och restaurangverksamhet, resetjänster samt kultur, nöje och fritid. Gemensamt för många av de drabbade branscherna är att en stor del av de anställda är unga. Ungdomsarbetslösheten i länet har sedan februari 2020 stigit från 6,6 procent till 9,2 procent.

Att göra en prognos över arbetslöshetens utveckling i Stockholm är i nuläget mycket svårt. Staden och Stockholms län har drabbats hårt, samtidigt har regionen en stor och dynamisk arbetsmarknad med goda möjligheter att karriärväxla mellan olika branscher. Regionen har även en välutbyggd utbildningssektor som med sin flexibilitet och mångfald kan underlätta övergång mellan anställningar. Hur väl Stockholmsregionen klarar sig framöver hänger mycket på den fortsatta utvecklingen inom de branscher som hittills drabbats hårt. Om den negativa utvecklingen inom dessa branscher fortsätter riskerar Stockholmsregionen att fortsatt förlora arbetstillfällen, men vid en snabbare återhämtning kan den negativa trenden vända. Även olika offentliga stimulanspaket och åtgärder inom exempelvis arbetsmarknads- och utbildningssektorn kan bidra till att dämpa fallet och vända utvecklingen i regionen.

Mot bakgrund av vad som skett i tidigare konjunkturedgångar förväntas grupper med svag ställning på arbetsmarknaden att drabbas hårdast, något som vi redan ser tendenser till. Erfarenheter från både andra länder och Sverige visar till exempel att unga som inte kommer in på arbetsmarknaden kort efter avslutade gymnasiestudier har svårt att senare få fotfäste på arbetsmarknaden.

Vid sidan av pandemin är den största utmaningen under de kommande åren den stigande långtidsarbetslösheten. Sammansättningen bland de inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen har förändrats de senaste åren, där cirka tre av fyra arbets sökande nu

bedöms stå längre ifrån arbetsmarknaden och mer än var tredje arbetslös saknar en gymnasieutbildning. Antalet arbetslösa som har varit utan arbete mer än tolv månader ökade redan innan pandemin och har stigit ytterligare sedan dess.

Inom ett stort antal av de yrken som hittills har haft goda eller mycket goda jobb möjligheter bedöms det råda brist på utbildad arbetskraft även på fem års sikt. Det handlar framförallt om yrken inom offentligt finansierade verksamheters kärnområden - vård och omsorg, skola samt hälso- och sjukvård. Detsamma gäller för flertalet yrken inom bygg och anläggning, data/it och tekniskt och naturvetenskapligt arbete.

Arbetsförmedlingen har identifierat tre tydliga utmaningar för Stockholms läns arbetsmarknad under de kommande åren. Dessa är: utrikesföddas inträde på arbetsmarknaden, effektiv matchning och att motverka långa tider i arbetslöshet.

2.1.2 Vuxenutbildningens utveckling

Den kommunala vuxenutbildningen har under det senaste decenniet fått en alltmer strategisk och central betydelse inom arbetsmarknadspolitiken. Mycket tyder på att denna utveckling kommer att förstärkas under de kommande åren, vilket i sin tur kommer att innebära krav på att möta ett ökat antal elever och ett fortsatt proaktivt utvecklingsarbete. För vuxna med kort utbildningsbakgrund som står långt från arbetsmarknaden, däribland många nyanlända, utgör vuxenutbildningen en möjlighet till utbildning som möter individens behov.

Vuxenutbildningen är också en viktig aktör för att möta arbetsmarknadens behov, genom att bland annat erbjuda möjlighet till yrkesväxling.

Antal elever inom utbildning i svenska för invandrare (sfi) är starkt kopplat till migrationsströmmar 1-5 år tillbaka i tiden. Den fördröjda effekten beror bland annat på Migrationsverkets handläggningstider och antal år i sfi-utbildning. Under år 2018 började antalet kursdeltagare inom sfi att minska och trenden har fortsatt sedan dess. Under 2020 fortsatte elevantalet att minska till följd av minskad migration.

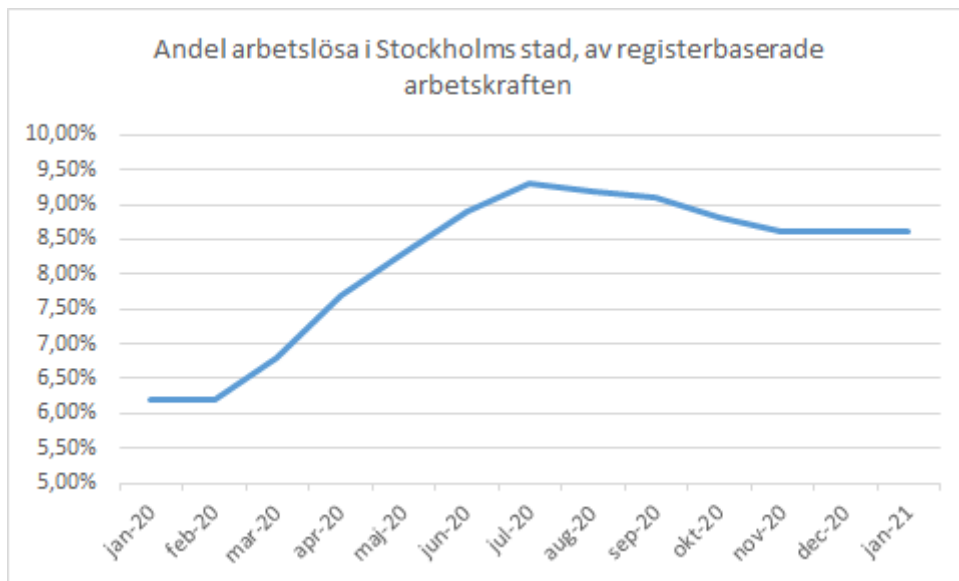
På nationell nivå har steg tagits mot stora förändringar kring vuxenutbildningen, som bland annat innebär att komvux på ett tydligare sätt ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet, en ökad prioritering av dem med störst behov av utbildning sett till individens situation på arbetsmarknaden, en ökad statlig finansiering av gymnasial yrkesutbildning inom komvux (yrkesvux) och en ökad stimulans till utbildningar där språkstudier integreras med yrkesutbildningen.

Vuxenutbildningen i Stockholms stad har till stor del redan införlivat dessa förändringar i verksamheten men ökat fokus på frågorna från nationell nivå stärker stadens möjlighet att ytterligare vidareutveckla arbetet.

2.1.3 Utvecklingen vad gäller försörjningsstöd

Efter att under de senaste åren legat på en historiskt låg nivå ökade antalet hushåll som uppstår ekonomiskt bistånd i Stockholms stad under 2020. Orsakerna är den ökade arbetslösheten och försämrade konjunkturen i spåren av pandemin. Under 2020 har antalet biståndshushåll ökat med 6,8 procent och den totala summan för biståndet har ökat med 8,4 procent. Bedömningen inför de kommande åren är att trenden med ökade kostnader och fler biståndshushåll kommer att fortgå. Den nuvarande ökningen kan vara en effekt av den pågående pandemin och det är möjligt att ytterligare effekter av detta kommer att synas framöver.

Andelen vuxna biståndstagare som har ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet av samtliga vuxna med ekonomiskt bistånd i staden har ökat de senaste åren, från ett genomsnitt på närmare 42 procent/månad 2018 till närmare 47 procent/månad 2020. Det verkar dessutom finnas en korrelation mellan arbetslöshet och andelen vuxna biståndstagare som får bistånd på grund av arbetslöshet. Statistik för perioden januari 2020 – januari 2021 visar exempelvis att utvecklingen i staden inom den sistnämnda kategorin följde i stort sett utvecklingen inom den förstnämnda.

Utvecklingen på arbetsmarknaden har alltså betydelse för hur utvecklingen inom gruppen som har ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet ser ut.

2.1.4 Nyanlända

I januari 2021 var 3 138 nyanlända mellan 16-64 år folkbokförda i Stockholms stad inskrivna på Arbetsförmedlingen, varav ca 1 240 deltog i etableringsprogrammet. Det är en minskning jämfört med motsvarande period föregående år. (Se nedan tabell.)

Stockholms stad	Januari 2021	Januari 2020
Antal nyanlända inom Arbetsförmedlingens verksamhet (36 månader från uppehålls- och arbetstillstånd)	3 138	3 851
varav inom etableringsprogram/etableringsuppdrag (24 månader av de 36 månaderna)	1 240	1 971

Inför 2021 är Länsstyrelsens skattning att Stockholms stad ska ta emot omkring 1 351 nyanlända, varav 790 på anvisning. År 2020 tog staden emot 1 656 nyanlända, varav 856 på anvisning. Beräkning av anvisningsbara platser till kommuner sker på årsbasis. Sett till migrationsverkets prognos kan det antas att antalet nyanlända som tas emot i kommunen fortsätter minska åren 2022 och 2023, förutsatt att nuvarande fördelning mellan kommunerna består. Detta väntas påverka nämndens verksamheter framöver, men med en fördröjd effekt.

2.1.5 Arbetsförmedlingens omstrukturering

Arbetsförmedlingen är en central samverkanspart för arbetsmarknadsnämnden och dess pågående omstrukturering av uppdrag och arbetsätt förväntas påverka nämndens samarbete med myndigheten. Förändringsarbetet förväntas pågå till och med 2022 då en ny organisation ska finnas på plats, men oklarheter kvarstår kring exakt hur den nya myndigheten ska se ut och vilket uppdrag den ska ha.

Under våren 2020 såg Arbetsförmedlingen en kraftig ökning av antalet inskrivna. Under året har mycket fokus legat på att finna fungerande former för stadens samverkan med Arbetsförmedlingen. Under 2020 tillfördes medel till Arbetsförmedlingen för fler insatser för arbetslösa som arbetsmarknadsutbildningar och arbetsmarknadsprogram.

Det råder en generell osäkerhet kring kommunernas framtida roll i arbetsmarknadspolitiken. Den service och det stöd som Arbetsförmedlingen hittills har erbjudit sina kunder kommer att vara under förändring tills en ny myndighet finns på plats 2022, vilket kan innebära att staden behöver tillhandahålla ett utökat stöd för personer som står långt från arbetsmarknaden. En ny organisation och ett förändrat uppdrag för Arbetsförmedlingen kan även komma att påverka förutsättningarna för Jobbtorg Stockholms verksamheter, bland annat utifrån Arbetsförmedlingens planerade upphandling av privata matchningsleverantörer.

Sedan 1 november 2020 är det möjligt för arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen att studera inom kommunernas vuxenutbildning, folkhögskola, yrkeshögskola eller högskola och universitet med aktivitetsersättning. För 2021 ska Arbetsförmedlingen öka andelen som övergår till reguljär utbildning väsentligt, särskilt yrkesutbildning.

Arbetsförmedlingens omstrukturering kan även komma att påverka de insatser som myndigheten erbjuder och vilka målgrupper som prioriteras för olika insatser. Omfattningen av arbetsmarknadsutbildningar har minskat under 2018 och 2019 och regeringen tillförde därför extra resurser i höstbudgeten 2019, i syfte att öka antalet personer som deltar i arbetsmarknadsutbildningar och för att motverka bristen på arbetskraft inom vissa yrken. Även insatsen Extratjänster tillfördes nya medel i höstbudgeten 2019 och kommer därför även

framöver att vara ett verktyg för kommunen för att främja långtidsarbetslösas och nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

2.1.6 Arbetet mot våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremistiska rörelser ökar sin närvaro i det offentliga rummet och ges stort massmedialt utrymme. Globalisering och digitalisering ökar möjligheterna för att sprida propaganda. Kompetensen kring att upptäcka tecken på radikaliserings och förekomst av våldsbejakande extremism ökar i staden men fortsatt utbildning kring fenomen och miljöer krävs.

2.1.7 Ny lagstiftning och nya regelverk

Komvux ska i än högre grad bidra till kompetensförsörjningen

(Prop. 2019/20:105 Komvux för stärkt kompetensförsörjning)

Förslagen syftar bland annat till att kommunal vuxenutbildning (komvux) i högre grad ska bidra till arbetslivets behov av kompetens och bättre möta vuxnas behov av utbildning i olika skeden av livet. De övergripande målen med utbildningen ska därför kompletteras så att det framgår att utbildningen även ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning. Vidare ska prioriteringsregeln inom komvux ändras så att de med störst behov av utbildning prioriteras. Detta innebär att inte bara de med kortast utbildning utan även bland annat arbetslösa och vuxna i behov av yrkesväxling ska prioriteras vid urval till utbildningen. De lagändringar som innebär att målet för komvux kompletteras, att särsvux blir en del av komvux och att handels- och administrationsprogrammet byter namn trädde i kraft den 1 juli 2020. De lagändringar som innebär en ny betygsskala i delar av komvux föreslås träda i kraft den 1 januari 2022 och övriga lagändringar den 1 juli 2021.

2.1.8 Aktuella utredningar

Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna, SOU 2020:41

Utredningen analyserar och bedömer om det är tillåtet för kommuner att leverera arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen inom nuvarande regelverk, d.v.s. lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) eller lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Uppdraget redovisades den 26 juni 2020.

Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning, SOU 2020:33

I detta betänkande redovisar Utredningen om planering och dimensionering av komvux och gymnasieskola uppdraget att föreslå hur utbildning inom gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna bättre kan planeras och dimensioneras utifrån regionala och nationella kompetensbehov. Den nya modell som föreslås innebär bland annat att samverkan mellan kommuner ska öka, att Skolverket ges i uppdrag att ta fram regionala planeringsunderlag som ska stödja kommunerna. Det statliga inflytandet över dimensionering av yrkesutbildning ska öka genom att Skolverket får i uppdrag att fatta beslut om regionala ramar för utbildningsutbudet. Förordningen om regional yrkesinriktad vuxenutbildning ska på sikt upphöra och delvis skrivas in i skollagen. Statsbidraget för gymnasial yrkesutbildning ska framöver ingå i det generella statsbidraget till kommunerna.

Uppdraget redovisades den 8 juni 2020.

Samverkande krafter – för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk, SOU 2020:66

KLIVA-utredningen redovisar i detta betänkande uppdraget att utreda behovet av förändringar när det gäller kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och sfi i kombination med annan utbildning inom kommunal vuxenutbildning. Utredningen föreslår bland annat mer stödmaterial för stärkt beställarkompetens inom upphandling, allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete inom komvux, förstärkta granskningar av sfi-verksamheter, förbättrad statistik om studieresultat och kostnader. Ett så kallat kommunalt språkansvar som ska stödja kommunerna och skärpa befintliga krav på deras arbete med att söka upp, motivera och stödja individer att påbörja och slutföra hela sfi-utbildningen föreslås införas. Sfi-utbildning föreslås bli tidsbegränsad (4 år med möjlighet till individuell förlängning) och fastställda kurstider. Mer individuella studieplaner och planering för progression. En plan för ökade behörighetskrav för lärare i sfi tillsammans med kompetensutvecklingsinsatser specifikt för sfi och övriga komvux. Uppdraget redovisades den 1 december 2020. Om utredningens förslag införs kommer det att ställa nya krav på stadens verksamheter och innebära behov av betydande resursförstärkningar, särskilt till Vuxenutbildningscentrum.

Bygga, bedöma, betygssätta – betyg som bättre motsvarar elevernas kunskaper, SOU 2020:43

I detta betänkande redovisar Betygsutredningen 2018 uppdraget att utreda och föreslå hur ämnesbetyg kan införas i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt vuxenutbildning på gymnasial nivå. Ämnen delas in i nivåer för att dels säkra likvärdigheten i utbildningens innehåll i landet, dels behålla möjligheten att ett ämne med en ämnesplan ska kunna läsas i olika omfattning på olika program och inom kommunernas vuxenutbildning på gymnasial nivå. Kompensatorisk betygssättning och ytterligare ett underkänt betygsssteg, Fx, föreslås införas. Uppdraget redovisades den 18 augusti 2020.

Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap, SOU 2021:2

I enlighet med utredningens uppdrag föreslås i detta betänkande att det ska införas krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för förvärv av svenskt medborgarskap. Kunskaperna föreslås kunna visas på olika sätt. Ett sätt föreslås vara genom godkänt resultat på ett särskilt framtaget prov i svenska och samhällskunskap, men det ska också vara möjligt att visa kunskaper på andra sätt. Uppdraget redovisades den 13 januari 2021. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Delegationen för unga och nyanlända till arbete A 2014:06

Delegationen DUA inrättades 2014 med uppdrag att verka för att arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet får större genomslag på lokal nivå. Delegationen ska främja statlig och kommunal samverkan och utveckling av nya samverkansformer. Regeringen beslutade i september 2020 att utöka delegationens uppdrag på så sätt att delegationen inom ramen för uppdraget ska hålla sig informerad om det pågående arbetet med reformeringen av Arbetsförmedlingen. Delegationen ska också löpande vid behov anpassa verksamheten på ett sådant sätt att den syftar till att skapa goda förutsättningar för samverkan efter det att de huvudsakliga regeländringarna i samband med reformeringen har trätt i kraft. Uppdraget ska

slutredovisas senast den 31 december 2021.

Sfi-peng till utbildningsanordnare U 2020:08

Utredningen ska föreslå hur en ersättning till utbildningsanordnare för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) som baseras på uppnådda språkresultat, en s.k. sfi-peng, kan utformas. Syftet med en sådan ersättning ska vara att stimulera och ge utbildningsanordnare stärkta incitament att verka för en större måluppfyllelse för eleverna, så att resultaten och genomströmningen i sfi förbättras. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2022.

En gemensam angelägenhet, SOU 2020:46

I betänkandet föreslås att lagen (2013:156) om samhällsorientering (SO) för vissa nyanlända invandrare ändras, så att målgruppen för insatsen utökas till att omfatta även asylsökande. Om förslaget blir verklighet skulle målgruppen för samhällsorientering utökas, vilket skulle kräva nya anpassningar samt förändrade arbetssätt för att möta en ny målgrupp.

Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

Utredningen föreslår att en ny socialtjänstlag ska ersätta nuvarande lag som ska få karaktären av ramlag. Utredningens främsta förslag handlar om ett större fokus på förebyggande insatser och en lättillgänglig socialtjänst, övergripande planering av insatser, en kunskapsbaserad socialtjänst och möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. Den nya socialtjänstlagen föreslås träda i kraft 2022.

Med anledning av pandemin och den efterföljande ekonomiska nedgången under 2020 har flera lagändringar och förändringar i regelverk skett. De flesta ändringarna är av tillfällig karaktär och nämns därför inte i detta dokument.

2.1.9 ESF – kommande programperiod

Arbetsmarknadsnämnden har under den gångna programperioden drivit och medverkat i ett flertal projekt delfinansierade av Europeiska Socialfonden (ESF). Arbetet med inriktning för ett nationellt program för nästa programperiod 2021-2027 är i full gång men försenat. EU har allokerat medel för att kompensera för förseningen och den programperiod som skulle ha avslutats 2020 har förlängts till 2023.

ESF kommer i den nya programperioden att slås ihop med Fead – fonden, som är en fond för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt, samt YEI - Youth Employment Initiative, till ett nytt program som får namnet ESF+. Enligt den information som för närvarande finns, kommer delar av medlen i ESF+ att vara villkorade; 25 procent går till exempel till arbete med att motverka social utslagning (en höjning från föregående programperiods 20 procent), fem procent till arbete med att motverka att barn lever i fattigdom och 12,5 procent till insatser för unga i utanförskap - UVAS. De föreslagna villkoren tar dock inte hänsyn till effekterna av pandemin och kan därför komma att ändras. ESF+ kommer också att kopplas tydligare till EU:s stadga om grundläggande rättigheter som omfattar alla de personliga, medborgerliga, politiska, ekonomiska och sociala rättigheter som människor i EU har.

Medel från Europeiska Socialfonden är en viktig finansieringskälla för nämndens strategiska utvecklingsarbete och kommer att fortsätta vara det under den nya programperioden. Den första utlysningen för ESF+ är beräknad till våren 2022.

2.1.10 Agenda 2030

De utmaningar som nämnden identifierat utifrån omvärldsanalysen och analys av måluppfyllelse av mål och delmål i Agenda 2030 är följande:

Mål 1 Avskaffa fattigdom och Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Främsta orsaken till fattigdom är arbetslöshet och vissa grupper har en särskilt utsatt situation på arbetsmarknaden. De grupper som redan i högkonjunktur haft en utsatt position på arbetsmarknaden är även de som drabbats hårdast av lågkonjunkturen till följd av pandemin. Det gäller personer utan gymnasiekompetens, utrikes födda där utrikes födda kvinnor utgör en särskilt utsatt kategori och arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) är en sårbar grupp vars situation har försvårats till följd av pandemin.

En stor utmaning med bäring på målet under de kommande åren är den kraftigt stigande långtidsarbetslösheten. Ökad arbetslöshet medför även en stigande ojämlikhet.

Andelen personer med behov av ekonomiskt bistånd har ökat något men ligger fortfarande på en låg nivå sett ur ett tio års perspektiv. Däremot finns det stora skillnader i andel biståndstagare och andel förvärvsarbetande i olika delar av staden.

Arbetsmarknaden utvecklas mot att bli allt mer kunskapsintensiv. Det finns en obalans på arbetsmarknaden, där vissa arbetslösa har svårt att komma in på arbetsmarknaden på grund av bristande kvalifikationer. Inom vissa branscher har arbetsgivare samtidigt svårt att finna rätt kompetens.

Mål 4 God utbildning för alla

Befolkningen i Stockholm har generellt en hög utbildningsnivå, men personer som inte har fullföljt gymnasiet har betydande svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden och få en trygg anställning. Arbetsmarknadsnämnden har tillsammans med utbildningsnämnden identifierat följande som stadens främsta utmaningar för att uppnå mål fyra:

Bristande likvärdighet inom utbildningssystemet. En bra och likvärdig skola är en förutsättning för att alla elever ska få möjlighet att lyckas. Elevers förutsättningar och möjligheter till en bra framtid och att kunna göra egna livsval påverkas i dag av kön, bakgrund och geografisk bostadsort.

Skillnader i befolkningens utbildningsnivå. Stadens befolkning är generellt sett välutbildad, men andelen med kort utbildningsbakgrund har ökat under de senaste åren. Internationella undersökningar av grundläggande färdigheter inom läsning, räkning och problemlösningsförmåga bland ungdomar och vuxna visar att skillnaderna i den svenska befolkningen mellan lågutbildade och högutbildade är förhållandevis stora jämfört med andra länder. I förlängningen får det konsekvenser för kortutbildades inkomst, hälsa och välbefinnande, men också för deras barns framtida livschanser.

Mål 5 Jämställdhet

Jämställdhet är en förutsättning för att nå de övriga hållbarhetsmålen. En av de stora utmaningarna kopplade till nämndens uppdrag är utrikesfödda kvinnors sysselsättningsnivå och svårighet att etablera sig på arbetsmarknaden. En utmaning är även att utjämna skillnader i tillgång till insatser och resultat för kvinnor och män samt val av utbildning, där dessa finns.

2.2 Förvaltningsövergripande områden

2.2.1 Ökat stöd till unga

Andelen unga som varken arbetar eller studerar 16-29 år (UVAS) har under de senaste åren legat kvar på en relativt oförändrad nivå. Under 2018 låg exempelvis antalet på drygt 14 500 personer, varav mer än hälften saknade känd aktivitet. Trots en väl fungerande arbetsmarknad fanns alltså redan vid ingången av 2020 en stor grupp UVAS i Stockholm och många av stadens stadsdelar kämpade med en allvarlig social problematik och social oro.

Till detta lades under 2020 pandemin och den ökning av ungdomsarbetslösheten som den orsakat. Utöver de ungdomar som förlorat sina arbeten under pandemin innebär det att en eller flera årskullar av ungdomar går ut gymnasiet direkt ut på en ansträngd arbetsmarknad, vilket innebär försämrade möjligheter att hitta ett första arbete. Det finns också en stor risk att fler av dessa ungdomar på grund av distansundervisning går ur gymnasiet utan fullständiga betyg, vilket ytterligare försvårar situationen. De grupper av ungdomar som redan före pandemin hade svårt att komma in på arbetsmarknaden, det vill säga unga som saknar fullständig gymnasieutbildning, unga med invandrarbakgrund, unga med funktionsnedsättningar och unga med en social problematik, riskerar att hårdast drabbas av pandemin. Dessa grupper ska nu konkurrera på en trång arbetsmarknad med unga med betydligt bättre förutsättningar, vilket innebär längre tider i arbetslöshet och större risk att utveckla ett långvarigt utanförskap och social problematik.

Fokus på insatser

Under hösten 2020 och under inledningen av 2021 har nämnden påbörjat ett utvecklingsarbete för att möta den försämrade situationen för ungdomar och unga vuxna. Arbetet med att utveckla och utöka insatserna för att nå unga och för att erbjuda stöd beräknas behöva fortsätta under hela 2021 och, beroende på hur arbetsmarknaden utvecklar sig, även under resten av planperioden. Arbetet bör i första hand inrikta sig på att effektivisera arbetet inom KAA, öka antalet ungdomar som fullföljer gymnasiestudier eller annan utbildning, endera inom ramen för ungdomsgymnasiet eller inom vuxenutbildningen, samt på att nå och erbjuda stöd till unga som riskerar längre utanförskap.

Arbete för ökad trygghet och närvaro i ytterstaden

Under 2021 och framöver kommer nämnden att fortsätta utveckla samverkan kring unga, bland annat inom ramen för ESF-projektet ”Utvecklat stöd för unga”. Ett särskilt fokus kommer att läggas på Järva och andra ytterstadsområden. Nämndens insatser för att nå och erbjuda stöd till unga utanför arbete och studier, i kombination med samverkan med stadsdelsnämndernas sociala insatsgrupper och med stadens avhoppbarverksamhet, bedöms bidra aktivt till stadens trygghetsmål. Det handlar dels om motiverande arbete i syfte att få individer att lämna kriminaliteten, och dels om att erbjuda adekvat stöd till dem som tydligt uttryckt att de vill lämna kriminaliteten. Ett aktivt utvecklingsarbete pågår även för att kunna erbjuda mer träffsäkra och individuella insatser för unga med en kriminell bakgrund och nämnden samverkar i detta bland annat med socialnämnden. Arbetet pågår också med ta fram en handlingsplan utifrån stadens strategi för att förebygga att unga dras in i kriminalitet och utifrån det arbetet undersöks om det finns ytterligare områden/aktiviteter som nämnden kan genomföra för att ytterligare bidra till en positiv utveckling i ytterstaden.

2.2.2 Feriejobben

Anskaffning av feriejobb som utförs av extern part

Uppdraget med anskaffning av feriejobb som utförs hos extern part å stadsdelsnämndernas vägnar har för arbetsmarknadsnämnden ökat succesivt sedan 2015. Med höga volymmål på ferieanställningar inom staden ökar behovet av arbetstillfällen och särskilt under pandemitiderna har behovet av fler feriejobb av extern part varit högt för att staden inte har kunnat använda många ordinarie platser inom stadens verksamheter. Under 2020 upphandlades cirka 2 000 feriejobbsplaceringar och behovet bedöms kvarstå för sommaren 2021, men externt anskaffade arbetsplatser i denna omfattning bör ses som en tillfällig åtgärd mot bakgrund av pandemin. När pandemin avtar bedömer nämnden att tillgängligheten till stadens kommunala platser kommer öka igen. Nämndens uppskattning är likväl att behovet av nischade externa feriejobbsplatser kommer finnas kvar även vid återgång till normalläge och att efterfrågan på dessa platser kommer att fortsätta vara hög till följd av fortsatt höga volymmål för staden. I budgeten för 2021 finns 3 mnkr avsatta för feriejobb i näringslivet för detta ändamål. Nämndens bedömning är att den satsningen bör kvarstå för åren 2022, 2023 samt 2024.

Utifrån föregående års lärdomar ser nämnden möjlighet att utveckla tips om andra sommarjobb till ungdomar som också sökt feriejobb i Stockholms stad. En sådan struktur skulle bygga på att ungdomarna aktivt tackar ja till att få tips.

Utveckling av nuvarande E-tjänst och systemet CRM Feriejobb

För att underlätta för ungdomarna att följa sitt ärende bedömer nämnden att systemet CRM Feriejobb och e-tjänsten som är kopplad till det behöver utvecklas och kompletteras med fler moduler. Utvecklingen skulle innebära att ungdomarna skapar ett konto och i e-tjänsten får erbjudande om feriejobb samt möjlighet att tacka ja/nej till erbjudande, boka tid för anställningsmöte och se uppgifter om sin arbetsplats (adress, handledare). Motsvarande utveckling behöver även göras i CRM-systemet dit e-tjänsten är kopplad.

2.2.3 Nyanlända

Etableringscentrum

Ett första steg till Etableringscentrum är taget genom ESF-projektet Hållbar etablering som innebär att Stockholms stad, Arbetsförmedlingen och arbetsgivare ska utveckla metoder och stöd för att effektivisera vägen till arbete för kortutbildade nyanlända med högst förgymnasial utbildning. Projektet kommer att pågå till och med juni 2022 med målsättningen om ökat deltagande i utbildning, ökad anställningsbarhet samt att arbetsgivare anställer kortutbildade nyanlända i större utsträckning. Projektet kommer att skapa synergieffekter med arbetsgivarsamverkan och Integrationspakten, sfi på studieväg 1 samt kombinationsutbildningar. Ytterligare synergieffekter skapas genom att projektet är samlokaliserat med socialnämndens verksamhet Intro Stockholm.

Under förutsättning att kommunfullmäktige fattar ett beslut om inriktning av Etableringscentrum planerar nämnden för att vid halvårsskiftet 2021 påbörja inrättandet av Etableringscentrum genom att befintliga insatser och samarbeten mellan socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden tydligare kopplas samman och i vissa fall samlokaliseras. Här erbjuds nyanlända en väg in och ett likställigt initialt arbetsmarknadsrelaterat stöd utifrån ett holistiskt perspektiv. Tillsammans med Intro Stockholm undersöks hur nämnderna kan

samverka och effektivisera arbetet inom ramen för Etableringscentrum. Vidare kommer nämnden att tillsammans med socialnämnden att fortsätta föra en dialog om samverkansformer inom staden, med statliga aktörer, Region Stockholm och civila samhället. Verksamheten planeras även att förstärkas med etableringskoordinatorer, administrativa tjänster och arbetsledning. Verksamheten planeras att lokaliseras i gemensamma lokaler med projektet Hållbar Etablering och Intro Stockholm.

Som ett tredje steg i utvecklingsarbetet är målsättningen att implementera hela eller delar av projektet Hållbar etablering i ordinarie verksamhet på Etableringscentrum vid halvårsskiftet 2022 när projektet upphör.

Samhällsorientering

En övergripande trend under de senaste två åren har varit att den största målgruppen, som utgörs av personer inom etableringen, har minskat något då mottagandet av nyanlända i kommunerna har minskat. Denna trend kan förutom ett minskat antal deltagare och kurser även leda till längre väntetider för samhällsorientering på vissa språk. För att möta denna utveckling har förvaltningen tagit initiativ till att kartlägga behov och intresse i landet av att erbjuda digitala kurser med nationellt intag. År 2021 pågår en förstudie, finansierad med medel från Länsstyrelsen. Om det finns förutsättningar för att skapa en samverkansmodell för nationella kurser skulle det tvärtom mot trenden kunna innebära ett ökat deltagarunderlag för samhällsorientering inför 2023 - 2024.

Samtidigt som det totala antalet i etableringen förväntas minska, förväntas den andel som utgör kvotflyktingar att öka. Det kommer sannolikt innebära en ökad andel personer som är kortutbildade och som har modersmål som är nya kursspråk vid samhällsorienteringen. Konsekvensen för samhällsorienteringen är att kostnaden per deltagare blir högre när det krävs specialkurser för kortutbildade och kurser som kan kräva tolk, om det inte går att rekrytera samhällskommunikatörer på språket i fråga.

Nyanlända på stadens boenden

Många nyanlända på stadens boenden har snart bott där i fem år, som hittills varit den bortre gränsen, och behöver inom kort hitta eget boende. Därtill kommer att flera av stadens boenden kommer att stänga under de kommande åren. Staden har ett övergripande fokuserat arbete på att öka genomströmningen av de nyanlända som bor i stadens genomgångsbostäder i syfte att korta vägen till egen försörjning och eget boende.

Lågkonjunkturen i spåren av pandemin har gjort att många nyanlända har svårt att hitta ett arbete och därmed egen försörjning, vilket i sin tur gör det svårt att hitta annat boende. Till det kommer också att Arbetsförmedlingen befinner sig i en omstrukturering som påverkar denna målgrupp. Lågkonjunkturen har också drabbat de branscher där nyanlända haft lättast att få arbete extrahårt.

Detta kommer att ställa höga krav på staden under de kommande åren för att hjälpa nyanlända ut i egen försörjning och på detta vis förebygga att de blir beroende av försörjningsstöd. För att påskynda etableringen på arbetsmarknaden för nyanlända och minska behovet av försörjningsstöd efter etableringstiden erbjuder Jobbtorg Stockholm vissa insatser för nyanlända inom etableringen, i samverkan med Arbetsförmedlingen, stadsdelsnämnderna, stadens anläggningsboenden och Intro Stockholm.

Statistik från SHIS bostäder över utflytten av nyanlända från stadens boenden visar på en

kraftig ökning under planperioden. Därtill kommer även personer i egenboställning som finns hos Intro Stockholm. Om förvaltningen ska kunna utöka insatsen i relation till antalet personer som kommer att befinna sig i slutet av etableringen och bor på stadens boenden och i egen boställning under planperioden behövs ytterligare resurser.

2.2.4 Samverkan

Samverkan med övriga nämnder och bolag

Arbetsmarknadsnämnden är beroende av samverkan med andra aktörer inom staden för att kunna genomföra sitt uppdrag på bästa sätt. Centrala samverkansparter är stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och socialnämnden. Nämnderna har delvis gemensamma målgrupper och överlappande uppdrag och under hela planperioden ska samverkan och samverkansformer fortsatt utvecklas för att stärka den gemensamma måluppfyllelsen. Även övriga nämnder och stadens bolag är viktiga samverkansparter, till exempel i arbetet med Stockholmsjobb och feriejobb, men också i frågor gällande utbildning och kompetensförsörjning.

Samverkan med Arbetsförmedlingen

Det pågående förändringsarbetet på Arbetsförmedlingen innebär att formerna för samverkan, samverkansrutiner och samverkansöverenskommelser mellan staden och Arbetsförmedlingen behöver omarbetas och utvecklas dels för att fungera under en övergångsperiod, då Arbetsförmedlingens reformering pågår, och dels för att så småningom vara anpassade när reformeringen är fullt genomförd 2022.

En ny huvudöverenskommelse är framtagen som anger ramen och inriktningen de kommande åren för samverkan mellan Stockholms stad och Arbetsförmedlingen. Till huvudöverenskommelsen kommer andra dokument att knytas som reglerar samarbetet på lokal nivå liksom samverkan kring nyanlända, samverkan kring funktionsnedsatta och samverkan kring övergångar till studier. Den övergripande samverkansstrukturen och de lokala rutinerna kan dock behöva revideras framöver utifrån de förändringar som kommer att ske på Arbetsförmedlingen under de kommande åren.

Stockholms stad och arbetsmarknadsnämnden ingår i ett nationellt pilotprojekt gällande övergångar till studier i syfte att hitta samverkansformer mellan kommun, Arbetsförmedlingen och externa leverantörer. De former som utvecklas kommer initialt att bli viktiga i arbetet med att fler arbetslösa ska påbörja studier.

Det finns stora oklarheter vad gäller kommunernas roll i den framtida arbetsmarknadspolitiken. Det påverkar vilka möjligheter kommunen kommer att ha för att samverka kring individers planering och erbjuda kompletterande insatser till Arbetsförmedlingens fristående aktörer. Det gäller också vilka möjligheter som kommunerna kommer att ha som leverantör eller utifrån samverkansöverenskommelser med Arbetsförmedlingen. Under året förväntas förtydligande utifrån de förslag som utredningen om kommuner som utförare av insatser åt Arbetsförmedlingen lämnade förra året att komma.

Samverkan med Arbetsförmedlingen kring unga

Arbetsförmedlingen befinner sig i en förändringsprocess som innebär färre resurser lokalt och ett större fokus på digitalt stöd. Även om ett utökat digitalt stöd i sig kan gynna flera grupper försvårar det möjligheten för staden och Arbetsförmedlingen att effektivt samnyttja resurser

och att samverka/samplanera kring unga som är aktuella både för stöd från staden och från Arbetsförmedlingen. Detta rör sig främst om just de grupper som är i allra störst behov av ett utökat och fördjupat stöd och där staden bedömer det som viktigt att kunna sätta in långsiktiga insatser. I dessa grupper finns också många unga som har svårt att tillgodogöra sig ett digitalt stöd och som gynnas av mer individualiserat och relationsbaserat stöd.

Samverkan med civilsamhället

Arbetsmarknadsnämnden samverkar idag med civilsamhället både genom formell verksamhet och genom mer informella samarbeten vid enstaka tillfällen. Genom samverkan med civilsamhället kan både arbete och metoder utvecklas, nätverk stärkas och nämndens målgrupper få möjlighet till sammanhang som stärker inkludering och tillhörighet. Samverkan med civilsamhället sker i främst kring verksamheter och aktiviteter som gäller integration av nyanlända, unga utanför skola och arbetsliv, feriejobben samt i uppsökande arbete.

Med modellen Inkludering genom föreningslivet (process som möjliggör matchning av deltagare till en föreningsaktivitet inom intresseområde) sker samverkan med ett hundratal föreningar runt om i staden varje år. Gemensamma projekt som utforskar och utvecklar nya metoder tillsammans med civilsamhället ger även möjlighet till ny kunskap och samverkansmöjligheter, detta sker idag särskilt kring målgrupperna nyanlända och ungdomar.

Nämnden identifierar flera möjligheter till formell samverkan med civilsamhället. Ett är genom IOP – idéburet offentligt partnerskap. En annan är att utveckla arbete med att upphandla tjänster av civilsamhället. Upphandling är ett verktyg som ger möjlighet till att öppna upp samverkan till fler organisationer och inkludera områden där det finns fler organisationer som bedriver liknande form av verksamhet. Det krävs dock ett tydligt samverkansperspektiv för att denna typ av upphandling ska vara hållbar och ge möjlighet till att fånga upp civilsamhällets särart.

2.2.5 Näringslivsfrämjande arbete/kompetensförsörjning

För nämndens verksamheter är samverkan med näringslivet en förutsättning för att studerande och aspiranter i så hög grad som möjligt ska få ett arbete efter avslutade studier eller insats och att nämnden bidrar till näringslivets kompetensförsörjning.

Bland områdena med stor betydelse för både måluppfyllelsen och nämndens möjligheter att bidra till näringslivspolicyn under planperioden identifierar nämnden samverkan med arbetsgivare, Integrationspakten, jobbpartnerskapen, arbetet med sysselsättningsfrämjande krav i upphandling, samverkan med Stockholm Business Region (SBR) kring framtagning av tillväxt- och arbetsmarknadsanalyser och Kompetensarena Stockholm.

Vuxenutbildningen har en central roll i att i samverkan med näringslivet se till att utbildningar tillgodoser arbetsmarknadens behov av kompetens och är attraktiva för sökande. Det är därför av stor vikt att branscher involveras i utformningen av både utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser, och att olika perspektiv vägs in i detta arbete: både bristyrkesbranschernas men även lokala behov, med utgångspunkt i de tillväxt- och arbetsmarknadsanalyser som nämnden tar fram i samarbete med Stockholm Business Region (SBR).

Swecos arbetsmarknadsanalys som omfattar fem viktiga tillväxtbranscher för Stockholm (handel, besöksnäring, IT/Tech, bygg samt vård och omsorg) pekar på behovet av ett digitalt kompetenslyft, bland annat genom att integrera digitala kompetenser i befintligt

utbildningsutbud. Arbetsmarknadsnämnden kommer att arbeta för att utveckla detta. Vidare nämns behov av att öka antal elever inom bristutbildningar och höja attraktiviteten för vissa branscher. Det gäller särskilt inom vård/omsorg och byggbranschen där utbildningsplatser inte fylls, trots stort kompetensbehov. Här föreslås en variation av satsningar, däribland prova-på-dagar, reklamkampanjer, skolbesök, information om vilka utbildningar som leder till jobb och begränsningar av andra typer av utbildningsplatser. Här uppges även branschen ha ett viktigt ansvar, både i att informera om och marknadsföra yrken och att se över attraktiviteten, exempelvis genom att se över arbetsuppgifter, villkor och lön. Arbetsmarknadsnämnden kommer att fortsätta utveckla branschsamverkan kring dessa frågor genom Integrationspakten och Kompetensarena Stockholm. En annan aspekt som lyfts fram i samma analys är att branscherna, och på kort sikt särskilt besöksnäringen, efterfrågar fler korta kompletterande utbildningar med hög studietakt för att möjliggöra kompletterande utbildning av personer med branscherfarenhet. Arbetsmarknadsnämnden kommer att se över möjligheterna att erbjuda detta. Vidare efterfrågas även flera spår inom samma utbildning som möjliggör en komplettering som anpassas efter individernas erfarenhet – något som arbetsmarknadsnämnden kan erbjuda genom uppdragsutbildningar. När det gäller IT/Tech finns skäl att se över hur nämnden skulle kunna utveckla både kortare gymnasiala utbildningar och YH-utbildningar för att möta upp behoven i branschen.

Utbildningar inom gröna investeringar

Hur nämndens uppdrag kan kopplas samman med de miljömässiga hållbarhetsmålen ser nämnden som en större utvecklingsfråga under planperioden. Nämnden ser att det finns utvecklingspotential och möjligheter att uppnå synergieffekter mellan nämndens ansvar för vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser och de ekologiska hållbarhetsmålen.

Under 2021 kommer arbetsmarknadsnämnden att genomföra en kartläggning av utbildningsbehov kopplade till gröna investeringar för att nå stadens miljö- och klimatmål. Med utgångspunkt från genomförd kartläggning ser nämnden möjligheter att under planperioden utveckla utbildningar och arbetsmarknadsinsatser i syfte att bidra till kompetensförsörjningen med fokus på branschens omställning, för att bidra till miljö- och klimatmålen och samtidigt tillvarata möjligheter med den gröna omställningen.

EU:s färdplan för att nå en hållbar ekonomi, den gröna given, kommer vara en utgångspunkt för den nya programperioden för Europeiska socialfonden.

2.2.6 Romsk inkludering

Nämndens fyra romska brobyggare fortsätter det uppsökande arbetet mot den romska målgruppen, dels för rekrytering mot stadens arbetsmarknadsinsatser och dels som länken mellan uppsök och inskrivning på Arbetsförmedlingen. Den nuvarande arbetsstrukturen på Arbetsförmedlingen och deras övergång till digitala tjänster försvårar för gruppen romer som redan sedan tidigare upplevt ett digitalt utanförskap. Tid behövs för att bygga bort det digitala utanförskapet. Utbildningsinsatser eller liknande med fokus på användning av digitala verktyg kan vara ett sätt att öka den digitala kompetensen.

Unga romer som befinner sig i risk för skolavhopp och de som redan har hoppat av skolan behöver få ta del av särskilt stöd, vilket ges genom ungdomsanställningar och sommarjobb under perioden 2022-2024. Att nå romska kvinnor ses som ett utvecklingsområde under kommande år. Hälsa är också ett prioriterat område. Ett arbete som syftar till att ge ungdomarna möjlighet att utbilda sig till hälsoinspiratörer har påbörjats. Under 2021

genomförs även en förstudie med finansiering från ESF. Målgruppen är romer med låg utbildningsbakgrund som befinner sig i ett socialt och ekonomiskt utanförskap. Syftet med förstudien är att kartlägga förutsättningar på individ- och strukturell nivå och utifrån det ge förslag till insatser/åtgärder som skapar möjligheter till grundläggande utbildning och tillträde på arbetsmarknaden för målgruppen.

Nämndens arbete med romsk inkludering sker med direkt koppling till stadens strategi för romsk inkludering (2018 – 2022).

2.2.7 Digitalisering

Övergripande bedöms den kraft som digitaliseringen utgör vara den faktor som i ett medellångt tidsperspektiv mest radikalt kommer att förändra såväl samhället i stort som villkoren för formerna för lärande och kontakter med kommuner och myndigheter. Ett viktigt strategiskt ställningstagande är det framtida förhållandet mellan fysisk respektive digital verksamhet.

Digitalisering av verksamheten, kan, om det sker på rätt sätt, bidra till effektiva och innovativa arbetssätt, verktyg och lösningar. I vissa fall innebär digitaliseringen en effektivisering genom att ersätta en tidigare mindre effektiv analog tjänst (t ex automatisering) men i många fall inom förvaltningen handlar det snarare om nya kompletterande tjänster som möter en ny efterfrågan. Det finns ett stort behov av investeringar i digital utveckling.

Elevers och aspiranterns förutsättningar i det digitala samhället

Utbildningar och arbetsmarknadsinsatser har på grund av pandemin betydligt fler digitala inslag än de hade tidigare. Den utvecklingen väntas fortsätta. Kortutbildade inom sfi och Jobbtorg Stockholm saknar dock i många fall grundläggande digital kompetens och även nödvändig utrustning som exempelvis en dator, vilket är en förutsättning för att kunna tillgodogöra sig sfi-undervisning och arbetsmarknadsinsatser fullt ut. Inom gymnasieskolan får varje elev låna en dator under gymnasieutbildningen, men komvux har i dagsläget inte möjlighet att möta upp behoven genom utlåning; varje år studerar cirka 50 000 elever inom komvux varav många endast en eller ett par femveckorskurser. Elever med försörjningsstöd kan beviljas medel för uppkoppling och även en dator, men tillämpningen sker restriktivt. Situationen bidrar i praktiken till bristande likvärdighet i förutsättningarna för elever och aspiranter och till ett digitalt utanförskap.

Läs mer om hur nämnden planerar att ta tillvara digitaliseringens möjligheter under rubrik *2.3.5 Ökat fokus på framtidens utmaningar och utveckling av verksamheten* respektive *2.4.4 Nya behov och möjligheter i en digital utbildningsvärld*.

Digitalt stöd för arbetsmarknadsverksamhet och statsbidragshantering

Arbetsmarknadsnämnden har sedan 2019 ingått i stadens projekt *Modernisering av sociala system*. Inom ramen för projektet planerades utveckling och införande av det nya digitala stödet *Esset*, som skulle ersätta dagens verksamhetssystem *FLAI A* och *FLAI F*. Vid en översyn av projektet konstaterades att omfattningen och bredden var för stora för att klara inom beslutad tidsplan och budget. Styrgruppen har därför beslutat att avbryta breddinförandet av *Esset* i sin nuvarande form. Projektet övergår istället till en modernisering av nuvarande sociala system och omhändertar i detta den verksamhetsutveckling som gjorts inom ramen för projektet.

För nämnden innebär beslutet att *Esset* inte kommer att införas under våren 2021 som planerat. Detta innebär i sin tur att förvaltningen fortsätter att arbeta i *FLAI A* och *FLAI F*. Detta påverkar flera av nämndens verksamheter och framförallt medarbetare inom Jobbtorg Stockholm, Enheten för språkstödande insatser och delar av Ekonomistaben.

Det finns en stor risk att förväntade nyttor inte realiserar inom kommande år. I detta ingår ökade möjligheter för individen att vara delaktig i sitt ärende, bättre förutsättningar för statistik och analys samt bättre arbetsmiljö med användarvänliga digitala stöd. Kopplat till detta behöver nämnden se över vilka uppdateringar som behövs i *FLAI* för att säkerställa tillgång till fungerande verksamhetssystem till dess att nytt digitalt stöd är infört.

2.2.8 Arbetsgivarfrågor

Arbetsmarknadsnämnden står inför stora utmaningar under kommande år i uppdraget att rusta stockholmarna för arbete och studier. Samhällsförändringar och inte minst pandemin medför nya och andra krav på verksamhetens utformning, kompetens och arbetssätt. Det innebär att verksamhet behöver utvecklas, anpassas och ställas om för att bättre effekter ska uppnås.

Under kommande år bedöms följande områden vara prioriterade:

Kompetensförsörjning och omställning

Förvaltningen behöver fortsatt förankra och utveckla arbetssättet för bemanningsplanering för att säkerställa att resurserna används effektivt och att förvaltningen kan vara en god arbetsgivare. De fackliga parterna är viktiga dialogpartners för att finna bra lösningar tillsammans. Kommande omställningsbehov i verksamheterna kommer att innebära förändringar för medarbetarna. Målsättningen är att förändringar ska kunna hanteras genom bemanningsplaneringen. En stor osäkerhet råder dock kring flera omvärldsfaktorer som kan påverka bemanningen på sikt. Chefer och ledare behöver ha goda kunskaper om förändringsarbete och kunna stödja och leda medarbetare i processerna, så att motivation och god arbetsmiljö kan bibehållas.

Vissa kompetenser som förvaltningen behöver för att kunna bedriva verksamheten och nå uppsatta mål råder det viss brist på, exempelvis studie- och yrkesvägledare. Även kompetenser för ledarroller och strategroller med krav på specialist- eller verksamhetskunskap kan vara svåra att rekrytera, därav vikten av att skapa utvecklingsvägar för medarbetare med intresse och driv för ledaruppdrag och strategiska uppdrag. Vidare medför den ökade digitaliseringen stora utmaningar och behov av fortlöpande kompetensutveckling. Den ökade digitaliseringen kan innebära ett förändrat innehåll av arbetsuppgifter och behov av kompetens. Introduktionen av nya medarbetare och chefer behöver bli mer effektiv genom ökad digitalisering och tillgänglighet av introduktionsdelar i rätt tid så att nya medarbetare snabbt kan bli produktiva och börja bidra i verksamheten.

Ledarskap och medarbetarskap

Under det gångna året med pandemin har chefer fått praktisera ledarskap på distans, ställa om arbetssätt och använda digitala verktyg på nya sätt, samt hanterat olika typer av arbetsmiljöfrågor. Nu behövs en utvärdering och analys av hur förändringarna har fallit ut, för att dra lärdomar och utveckla ledarskap och arbetsliv för att passa för framtiden.

Ledarrollen är utmanande och det finns anledning att utveckla och anpassa stöd för våra chefer. Chefsrollen måste vara attraktiv för att säkra framtidens ledarförsörjning.

Förväntningar, kompetens- och kunskapskrav kring ledarskap/chefskap måste definieras tydligare. Styrkedjan i organisationen behöver bli tydligare. Kompetensen att leda i förändring behöver fortsatt stärkas och så även arbete med kultur- och bemötandefrågor.

Arbetsmiljö, hälsa och facklig samverkan

Det systematiska arbetsmiljöarbetet behöver fortsatt utvecklas och anpassas till de nya utmaningar som möter oss i arbetslivet, inte minst med anledning av pandemin och den påverkan den har och har haft på arbetsmiljö och arbetsätt. Krav på att hålla distans har förändrat arbetsätt och synen på arbete. Förvaltningen ska ta med sig dessa lärdomar i den fortsatta planeringen kring arbetsätt, organisation och sätt att se på arbete.

Ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete gör att verksamheten kan vara proaktiv och att åtgärder kan sättas in i tid för att undvika ohälsa. Därför är det viktigt att fortsätta att öka kompetensen hos chefer, medarbetare och skyddsombud. Samverkan med fackliga organisationer behöver fortsatt utvecklas.

Förvaltningen planerar att lägga ökat fokus på hälsofrämjande arbete och friskfaktorer. Bland annat kommer ett projekt att inledas med stöd från Sunt arbetsliv och målsättningen är att projektet ska mynna ut i ett långsiktigt förvaltningsövergripande arbete.

En fortsatt utveckling av stadsgemensamma processer, arbetsätt inom HR-området och samarbeten mellan förvaltningarna är positiv och ökar effektiviteten inom stadens HR-arbete, genom att varje HR-enhet inte behöver lägga resurser på att utveckla egna arbetsätt.

2.3 Jobbtorg Stockholm

2.3.1 Utveckling av inskrivna vid Jobbtorg Stockholm

Utvecklingen på arbetsmarknaden har betydelse för hur utvecklingen för gruppen som har ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet ser ut. Det har i sin tur betydelse för nyinskrivningen av aspiranter inom Jobbtorg Stockholm, även om utvecklingen av nyinskrivna med försörjningsstöd inte följer ett enkelt mönster och är svårare att förutsäga. Det beror bland annat på att en del inom gruppen som har ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet i staden inte anvisas till Jobbtorg Stockholm. Det kan exempelvis bero på att dessa personer befinner sig i program hos Arbetsförmedlingen, eller har ett kompletterande försörjningsstöd vid sidan om a-kassa. Det beror också på att Jobbtorg Stockholm erbjuder inskrivning för grupper som stadsdelsnämnderna prioriterar och som har försörjningsstöd på grund av sociala skäl eller sjukskrivning, det vill säga andra skäl än arbetslöshet. Faktorer som arbetsmarknadspolitik, arbetslöshet och prioriteringar som stadsdelsnämnderna gör, för att nämna några, påverkar därför både sammansättningen och storleken av gruppen nyinskrivna med ekonomiskt bistånd inom Jobbtorg Stockholm.

Antalet personer som har försörjningsstöd på grund av sociala skäl eller sjukskrivning i staden har varit relativt konstant under de senaste åren, cirka 4 500/månad, och det finns ett fortsatt stort behov av att jobbtorgens insatser och stöd når och är anpassade för denna målgrupp. Nämnden ser därför behov av att fortsatt utveckla samverkan med stadsdelsnämnderna kring gemensamma bedömningar och parallellt stöd för att överbygga glapp mellan nämndernas insatser och uppdrag. De gemensamma bedömningsinstrumenten som används för att tydliggöra ansvar kring individens stödbehov spelar en viktig roll i det arbetet.

Utöver gruppen med försörjningsstöd skrivs även unga som nås i de uppsökande uppdragen in i Jobbtorg Stockholms verksamheter. Utifrån den höga arbetslösheten i kombination med en målsättning att nå fler unga förväntas antalet unga inskrivna vid jobbtorgen att öka. Ett fortsatt framgångsrikt arbete förutsätter att det utöver möjligheten att använda särskilda insatser och ungdomsanställningar för unga från särskilt utsatta grupper finns kapacitet att genom SE-arbetet och effektiv matchning arbeta för att övriga unga snabbt kommer ut i arbete.

Ingången till jobbtorgen sker i nuläget från stadens försörjningsstödsenheter samt via uppsökande arbete av unga och även genom FINSAM-samverkan. I den framtagna strategin för stadens arbetsmarknadsinsatser har det även föreslagits att nämndens insatser ska tillgängliggöras för fler av stadens målgrupper. Det handlar om målgrupper som inte har försörjningsstöd men som har kontakt med andra enheter inom stadens stadsdelsnämnder, så som socialpsykiatri, LSS eller missbruk/beroendeenheter. I de fall det bedöms finnas ett behov av en arbetsmarknadsinsats och där en lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd inte har kunnat erbjudas av Arbetsförmedlingen, bör jobbtorgens insatser tillgängliggöras för målgrupperna. Det förutsätter ett beslut om och ett uppdrag att utöka målgruppen för Jobbtorg Stockholm, i enlighet med framtaget förslag till Arbetsmarknadsstrategi.

2.3.2 Jobbtorgens målgrupper - ännu mer utsatta på arbetsmarknaden

Jobbtorg Stockholms huvuduppdrag är att stödja särskilt utsatta grupper att komma in i arbete eller studier och bli självförsörjande. Effekterna av pandemin och dess påverkan på arbetsmarknaden innebär därmed att jobbtorgens målgrupper generellt fått en än mer utsatt situation på arbetsmarknaden. Det är idag osäkert hur länge denna situation kommer att fortgå. Om staden vill kompensera för detta förändrade läge bedöms detta kräva både utvecklade arbetssätt och ytterligare samverkan med andra aktörer som kan bidra. Men det kommer också att kräva ökade resurser. Utan ökade resurser kommer jobbtorgen istället att behöva göra tydligare prioriteringar.

En särskilt utsatt grupp är personer med funktionsnedsättningar. Inträdet på arbetsmarknaden för denna målgrupp har försvårats av att tillgången till praktikplatser och stöd på arbetsplatser har begränsats under pandemin. Att många enkla jobb har försvunnit riskerar också att slå hårt mot personer med nedsatt arbetsförmåga. Samtidigt har Arbetsförmedlingen fått disponera om sina resurser i och med det kraftigt ökade antalet arbetslösa, vilket har påverkat möjligheten till stöd till personer med nedsatt arbetsförmåga för att de ska komma ut på arbetsmarknaden.

För att möta behoven hos personer med funktionsnedsättning behöver den universella utformningen av jobbtorgen och det stöd och de insatser som erbjuds skapa goda förutsättningar för alla. Supported Employment som grundmetod har bidragit till att anpassa stöd utifrån behov och förutsättningar för alla aspiranter och gynnar därmed också personer med funktionsnedsättning. Det finns dock även behov av vissa riktade insatser, extra anpassningar och individuellt stöd som komplement. Förutom insatser riktade till att rusta individer för arbetsmarknadens krav, att överbygga glapp mellan olika aktörers insatser och samordna insatser kring individer behöver även insatser riktas till arbetsgivare för att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.

Då utveckling av metoder och insatser till stor del bedrivs med extern finansiering i olika projekt är resurserna begränsade, vilket i sin tur skapar en sårbarhet när det gäller implementering av framtagna arbetssätt och insatser. I dagsläget deltar nämnden i utvecklingsarbeten som finansieras med externa medel inom exempelvis insatser för unga

med psykisk ohälsa, integrering av IPS (Individual Placement and Support) inom psykosvården samt insatser som syftar till att stärka övergångarna från gymnasiesärskolan till arbete och studier eller för att stödja ungdomar med neuropsykiatriska diagnoser att komma in i arbetslivet.

Rätt stöd för mig

”Rätt stöd för mig” är ett FINSAM-projekt som riktar sig till unga i behov av samordnat stöd på vägen mot arbete eller studier med finansiering från Europeiska socialfonden (ESF). Arbetsmarknadsnämnden driver tre delprojekt inom ramen för Rätt stöd för mig som alla avslutas 2022: *Bron*, *DEV* och *Prolog*.

Bron

Projektet *Bron* syftar till att utveckla stöd i övergången från gymnasiesärskola och från daglig verksamhet till arbete och studier. Utredningar från Socialstyrelsen visar att cirka 24 procent av dem som går ut gymnasiesärskolan blir hemmasittare och att 47 procent får daglig verksamhet, trots att många har en vilja och en förmåga att komma vidare mot arbete och studier. Daglig verksamhet visar i sin tur på stora inlåsningseffekter. Endast 0,2 procent går vidare till arbete enligt en rapport från Socialstyrelsen, detta trots att Socialstyrelsens bedömning är att cirka 10 till 15 procent av dem som idag har daglig verksamhet skulle kunna arbeta eller studera med rätt stöd.

Genom projektet har en samarbetsmetod utvecklats mellan gymnasiesärskolan, Arbetsförmedlingen, stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden. Projektet avslutas 2022 och nämnden ser ett stort behov av att implementera samarbetsmetoden.

DEV

Projektet DEV riktar sig till unga hemmasittare som nås via jobbtorgens uppsökande arbete, ungdomar som fastnat i ett långt utanförskap och ungdomar med aktivitetsersättning. Dessa har ofta en neuropsykiatrisk diagnos och/eller psykisk ohälsa. Deltagande i insatsen ska leda till ökad förmåga och förtroende för sin egen kapacitet att arbeta, studera eller starta eget. DEV är en kreativ, teknisk och estetisk verkstad där ungdomar ges möjlighet att fördjupa redan befintliga kunskaper eller prova något helt nytt. Arbetsmarknadsnämnden anser att det finns ett stort behov av att implementera insatsen inom Jobbtorg Stockholm, inte minst mot bakgrund av att den riktar sig till en särskilt utsatt grupp unga och att det finns potential att använda arbetssätt, kreativa material och kompetens i ett vidare utvecklingsarbete.

IPS i psykosvården

I projektet ”Integrering av IPS i psykosvården” arbetar arbetspecialister integrerat med de psykiatriska teamen på fem psykosmottagningar i staden. Syftet är att erbjuda möjlighet till arbetsinriktad rehabilitering enligt metoden IPS, Individual Placement and Support, till patienter som vill arbeta eller studera. Samordningsförbundet finansierar insatsen under perioden 1 mars 2018 – 28 februari 2022 och i dagsläget pågår diskussioner om eventuell förlängning av projektet till och med 31 december 2022; beslut om förlängning hanteras av styrelsen i mars. Projektet är en fyrpartssamverkan mellan arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden från Stockholms stad samt Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Stockholm, genom Norra Stockholms Psykiatri och Psykiatri Södra Stockholm. Ett implementeringsförslag har tagits fram som parterna behöver ta ställning till. Förslaget innebär en fortsatt samfinansiering mellan staden, Arbetsförmedlingen och regionen (enligt

samma modell som Krami). Om styrelsen beslutar enligt förslaget, behövs budgetmedel för arbetsmarknadsnämndens del av insatsen. Arbetsmarknadsnämnden vill belysa detta arbets sätt som en möjlighet att ge ett tidigt stöd till personer med varaktig psykisk funktionsnedsättning, som komplement till det som erbjuds via socialpsykiatriinsatser.

2.3.3 Utbildning som vägen till arbete - allt viktigare för jobbtorgens målgrupper

Pandemin har bidragit till att strukturomvandlingen på arbetsmarknaden, där digitalisering och automatisering blir allt viktigare, har påskyndats. Det innebär i sin tur att det kommer att ställas nya krav på kompetens och att behovet av omställning kommer att öka. För de grupper som redan idag har svårt att konkurrera om jobben innebär detta minskade möjligheter att komma in i arbetslivet. Att det nu finns ett stort antal inskrivna arbetslösa innebär att konkurrensen om jobben ökar ännu mer. Arbetsförmedlingen lyfter i sin analys att de som i huvudsak numera får jobb är personer som varit arbetslösa under kortare tider och som nästan uteslutande har minst en gymnasieutbildning. Det finns därför en överhängande risk att antalet långtidsarbetslösa, som redan är på rekordhöga nivåer, fortsätter att öka framöver.

Arbetsmarknadsnämnden bedömer därför att fokus under planperioden behöver ligga på att vidareutveckla och erbjuda kompetenshöjande insatser samt motivera fler till studier, som en väg till egen försörjning. Studie- och yrkesvägledning och samverkan med vuxenutbildningen kring anpassade utbildningar för jobbtorgens målgrupper är prioriterade områden. För att kunna skapa hållbara lösningar för individen finns det dessutom ett behov av en allt större integration av utbildning i arbetsmarknadsinsatser. Här spelar studiefinansiering och särskilt i vilken utsträckning som individer tillåts att studera med försörjningsstöd en avgörande roll för individens möjligheter att ta del av utbildning. Det är också viktigt att kompetensutvecklingen sker utifrån arbetsmarknadens förändrade krav på kompetens, därav vikten av ökat samarbete med näringslivet kring utformning av utbildningar och framtagning av praktikplatser. Det finns också ett behov av ett intensifierat stöd under studier, både i form av coachning och digitala verktyg som kan underlätta i undervisningsprocessen.

2.3.4 Förstärkt förebyggande arbete genom uppsök av unga som riskerar långvarigt utanförskap

Det förebyggande arbetet behöver stärkas för att motverka att unga fastnar i ett långvarigt utanförskap. Arbetsmarknadsnämndens uppsökande arbete för att nå unga inom det kommunala aktivitetsansvaret och unga som varken arbetar eller studerar och ge stöd till studier och arbete är viktigt att utveckla under planperioden, särskilt mot bakgrund av det försvårade arbetsmarknadsläget för unga.

Unga 16-19 år som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret, KAA

Befolkningsprognosen för Stockholm visar att antalet ungdomar i åldern 16-19 år förväntas öka kraftigt från 34 800 ungdomar 2018 till 39 655 ungdomar 2022 och 41 995 ungdomar 2024. 2028 beräknas ungdomsgruppen bestå av 45 300 ungdomar. Med utgångspunkt i nuvarande andel ur åldersgruppen som återfinns inom KAA förväntas gruppen öka med cirka 1 000 ungdomar under planperioden samt fortsätta att öka i samma takt även efter denna period. Risken att fler ungdomar på grund av omställningen till distansarbete går ur gymnasiet utan fullständiga betyg kan samtidigt innebära att antalet ungdomar ökar kraftigare än prognostiserat.

Utbudet av insatser riktade till unga inom KAA behöver därmed utökas och utvecklas. Detta bör särskilt ske med fokus på Järva utifrån kunskapen om att få ungdomar från Järva tar del av nämndens centrala verksamheter. Under 2021-2023 kommer ett utvecklingsarbete att ske inom ramen för ESF-projektet ”Utökat stöd för unga” som bland annat kommer att fokusera på att utveckla både det uppsökande arbetet och insatser inom KAA lokalt på Järva.

Med medel från stadens sociala investeringsfond bedriver nämnden projektet Studiesluss där ett mobilt team bestående av lärare och specialpedagog erbjuder unga inom KAA studieteknik, möjlighet att testa studier en till en eller i liten grupp, samt specialpedagogiskt stöd. Projektet fungerar som en brygga för att underlätta återinträde i gymnasiet och avslutas under 2023, då budgetmedel behöver tillskjutas om verksamheten ska implementeras.

Möjligheten för ungdomar under 20 år att studera vid komvux har förbättrats sedan 2019, vilket har resulterat i att en mindre grupp ungdomar kan läsa vid olika skolor och får tillgång till ett större utbud av utbildningsmöjligheter. För att kompensera ungdomarna för det stöd de tidigare fick via Skolslussen finns studiecoacher anställda inom nämnden för att stödja ungdomarna och ersättning för SL-kort och matersättning betalas ut.

Det finns även ett behov av att i vissa fall kunna erbjuda ungdomar under 18 år möjligheten att studera vid folkhögskolor, vilket enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är möjligt att göra i de fall andra möjligheter till studier inte bedöms fungera. Nämndens bedömning är att behovet handlar om ett fåtal platser per år, men att insatsen kan ha mycket stor betydelse för enskilda individer.

Unga 20-29 år inom det uppsökande uppdraget

Totalt finns i Stockholm cirka 13 000 unga vuxna 20-29 år som står utanför arbete och studier (2018). Målgruppen för det uppsökande arbete som nämnden bedriver är unga som har ett större stödbehov och där Arbetsförmedlingens insatser inte bedöms tillräckliga. Bland de unga som skrivs in finns både unga ”hemmasittare”, unga med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, unga med avbruten skolgång, unga med en kriminell bakgrund och unga med en missbruksproblematik, såväl som unga med en mindre uttalad problematik, men med behov av ett starkt individuellt stöd för att etablera sig i arbete eller studier.

Pandemin påverkade under 2020 arbetet negativt och antalet som nämnden nådde sjönk från drygt 2 180 individer till 1 800. Trots detta indikerar antalet nådda och att en stor andel av dem som skrivs in i nämndens verksamheter avslutas till arbete eller studier (cirka 72 procent år 2020) att det uppsökande arbetet har betydelse för att öka antalet unga som arbetar eller studerar i Stockholm. Det uppsökande arbetet av unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) och inkluderingen på arbetsmarknaden av denna målgrupp är också ett av de områden som nämnden anser behöver prioriteras kopplat till måluppfyllelsen av Agenda 2030.

2.3.5 Ökat fokus på framtidens utmaningar och utveckling av verksamheten Stockholmsjobb – allt viktigare ingång på arbetsmarknaden för särskilt utsatta grupper

För att öka möjligheterna till anställning på den öppna arbetsmarknaden ser nämnden ett behov av att fortsätta utveckla utbildningsinsatser inom ramen för Stockholmsjobb under planperioden. Det finns också ett behov av att skapa en ökad flexibilitet, så att parallella utbildningsinsatser snabbt ska kunna tas fram och/eller anpassas utifrån förändrade

kompetenskrav och arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens.

Genom Stockholmsjobben kan nämnden också bidra till kompetensförsörjningen inom staden. Vård och omsorg bedöms exempelvis vara en sektor där det kommer att finnas behov av arbetskraft även när pandemin är över. Här pågår det redan ett arbete inom ramen för projektet *Spången*. Genom att rekrytera vikarier som ersätter personal som deltar i yrkesutbildningar bland personer med försörjningsstöd, tillvaratas denna målgrupps kompetenser samtidigt som målgruppen får möjlighet till kompetensutveckling. Det är samtidigt ett arbete som kräver en utvecklad pedagogik och stöd för individen, samt att utbildningen anpassas utifrån individens förutsättningar och nivå.

Ett nära stöd till både aspirant och arbetsgivare är en förutsättning för att Stockholmsjobben ska kunna leda till hållbara anställningar. Att aspiranter ges stöd före, under och efter den tidsbegränsade anställningen och att arbetsgivare erbjuds handledarutbildning är viktigt, men samtidigt resurskrävande.

Nämnden vill även lyfta fram några aspekter med påverkan på måluppfyllelsen. Eftersom Stockholmsjobben delfinansieras med lönesubventioner från Arbetsförmedlingen, påverkar myndighetens arbetssätt och arbetsmarknadspolitiken möjligheterna att placera aspiranter i Stockholmsjobb. Då arbetslösheten har stigit under pandemin och nya grupper av arbetslösa blivit inskrivna hos Arbetsförmedlingen, kan det ha konsekvenser för lönesubventionspolitiken och de prioriteringar som görs inom ramen för den. Det påverkar i sin tur i vilken utsträckning delfinansiering av Stockholmsjobb kan ske med statligt stöd och i slutändan antalet placeringar som kan genomföras. Även steget från Stockholmsjobb till arbete på den öppna arbetsmarknaden kan vara svårare att genomföra, på grund av den förändrade arbetsmarknaden som ställer nya och högre krav på kompetens samtidigt som konkurrensen om jobben ökar. Hur budgeten för Stockholmsjobb är uppdelad mellan olika nämnder och hur övriga nämnder prioriterar i arbetet med Stockholmsjobb har också påverkan på måluppfyllelsen, då beslutet om placering alltid ligger hos den nämnd som finansierar Stockholmsjobbet.

Behov av att utöka antalet ungdomsanställningar, med fokus på unga i utsatta grupper

För att motverka långsiktiga negativa effekter av längre perioder i arbetslöshet och säkerställa att de grupper som står långt från arbetsmarknaden snabbt kommer in i arbetsnära insatser har ett utvecklingsarbete påbörjats med att omvandla tidigare arbetsträningsverksamheter till insatser för unga. Insatserna sker inom ramen för ungdomsanställningar. Ett arbete har också initierats där ett särskilt team kommer att erbjuda individuellt stöd till unga lagöverträdare och unga som på grund av en hotbild inte kan delta i insatser i grupp. Även detta arbete kommer att genomföras inom ramen för ungdomsanställningar. För att kunna fortsätta utvecklingsarbetet inom dessa områden bör nämndens budget för ungdomsanställningar utökas, så att fler ungdomar kan ta del både av denna typ av insatser och av vanliga ungdomsanställningar. Att genomföra insatser inom ramen för ungdomsanställningar ger goda resultat och skapar möjlighet att genomföra olika kombinationer av stöd parallellt med att ungdomen utvecklas inom ramen för ett arbete. Det innebär också att längre insatser vid behov kan genomföras och att det är möjligt att koppla på externa aktörer upphandlade av staden, utan att planeringen bryts när ungdomarna går in i ungdomsgarantin via Arbetsförmedlingen, då ungdomarna inte får delta i insatser inom staden eftersom detta krockar med Arbetsförmedlingens upphandlingar.

Ungdomsanställningar riktar sig till ungdomar mellan 16 och 29 år som varken arbetar eller studerar. Många ungdomar har svårt att hitta sitt första arbete. De saknar arbetslivserfarenhet, referenser och de kontakter som de behöver för att ta sig in på arbetsmarknaden. I en ungdomsanställning får ungdomar och unga vuxna en chans att prova på ett yrke och vara del av en arbetsgrupp på en arbetsplats, och i vissa fall i kombination med en utbildningsinsats. Under ungdomsanställningen finns en coach som stöd till både den unge och arbetsgivaren. Stödet ges efter individuella behov; i det ingår motivationsinsatser och vägledning vidare till fortsatta studier eller arbete.

Arbetsdifferentiering – fler i arbetslivet oavsett funktionsförmåga

Arbetsdifferentiering är en arbetsmetod för att identifiera, tidsätta och kravställa arbetsuppgifter och moment i en verksamhet. Syftet är att bredda rekryteringsunderlaget och öka möjligheten för fler att delta i arbetslivet oavsett funktionsförmåga. Det ska också bidra till ett bättre resursutnyttjande då befintliga medarbetare får möjlighet att arbeta på toppen av sin förmåga och nya medarbetare med ett annat kostnadsläge erbjuds att komma in.

Arbetsmarknadsnämnden ska under planperioden bistå stadens nämnder och styrelser att genomföra analyser av verksamheter enligt metoden som beskrivs ovan samtidigt som ett utvecklingsarbete sker för att anpassa metoden till stadens förutsättningar. I och med att modellen implementeras i staden ser nämnden också ett behov av att utöka antalet serviceassistentanställningar för att kunna bemanna utifrån de behov som framkommer.

Jobbrotation bidrar till kompetensförsörjning i staden

Nämnden avser att under planperioden fortsätta arbetet med kompetensförsörjning inom staden genom att implementera och utveckla den kompetensförsörjningsmodell som utarbetas under 2021 inom ramen för *Spången*. Fokus ligger på att anpassa modellen utifrån både elevernas förutsättningar och arbetsgivarnas behov, i samverkan med stadsdelsförvaltningar, berörda fackförvaltningar och PAS. Jobbrotation har tidigare även använts som modell för samverkan med näringslivet. Erfarenheter och metoder som utvecklas och utvärderas inom modellen för stadens egen kompetensförsörjning kan överföras och utvecklas även inom ramen för samverkan med arbetsgivare som har ett jobbparterskap med staden.

Stocket Återbruk – satsning för hållbar miljö och ekonomi

Genom Stocket Återbruk skapas möjligheter för Stockholms stads verksamheter att återanvända och återbruka möbler och inventarier och på detta vis erhålla en hållbar miljö och ekonomi. Stocket Återbruk nämns både i Miljöprogrammet 2020-2023 samt klimathandlingsplanen, som ett sätt att bidra till minskat avfall och koldioxidutsläpp.

I dagsläget använder cirka 80 procent av stadens nämnder och bolag Stockets webbsida för att efterlysa möbler och/eller för att annonsera ut möbler. Varför det alltså finns en del verksamheter som inte nyttjar tjänsten är inte helt kartlagt, men arbetsmarknadsnämnden bedömer att en förklaring är den digitala plattformen som Stocket använder, vars funktionalitet inte anses vara helt optimal. Det finns därav ett behov av att ta fram en ny digital plattform. Det skulle i sin tur leda till ökat nyttjande av tjänsten och till att avfall och koldioxidutsläpp minskar ännu mer i staden. En förstudie som undersöker på vilket sätt den nya digitala plattformen behöver utformas genomförs under 2021 av arbetsmarknadsnämnden inom budgetramen.

Ett fullt nyttjande av tjänsten skulle också leda till att fler arbetsuppgifter skapas, vilket i sin

tur möjliggör för fler deltagare att delta i verksamheten och på detta vis får stöd att komma ut i arbete eller studier. En ökad möbel- och inventariehantering, som en konsekvens av ökad användning av tjänsten, innebär också förändrade krav på logistik och mellanlagring. Nämndens bedömning är att ett lagerhållningsprogram i så fall skulle vara lämpligt att anskaffa. Det skulle i sin tur gynna deltagarna som på detta vis får möjlighet att höja sin kompetens.

I dagsläget pågår det också arbete för att undersöka på vilket sätt Stocket kan samarbeta med andra verksamheter i staden som jobbar med fokus på återbruk. Vidare undersöker miljönämnden, SVOA och exploateringsnämnden hur byggavfall/material kan återanvändas och här nämns Stocket som en möjlig aktör med ansvar för en eventuellt kommande återbrukscentral. Det finns också tankar inom staden på en återbruksgalleria, som också skulle involvera Stocket. Det är samtidigt svårt att veta i dagsläget i vilken utsträckning dessa idéer blir verklighet och hur verksamheten i så fall kan komma att påverkas under planperioden.

Digital utveckling – förutsättning för att kunna ge ökat stöd till aspiranter

Omställningen till distansarbete orsakad av pandemin tillsammans med den strukturomvandling som i dagsläget sker på arbetsmarknaden sätter både digitala verktyg och digitalanvändning i fokus. Inom Jobbtorg Stockholm pågår redan idag ett arbete med att ta fram lösningar i form av exempelvis språkappar, chattfunktioner och jobsökarverktyg. Detta kommer att behöva intensifieras och diversifieras under planperioden. Det är också viktigt att det tas hänsyn till målgruppernas förutsättningar i utvecklingen av dessa lösningar, vad gäller både digitala kunskaper och tillgång till digital utrustning. Erfarenheter från pandemin visar att det finns ett stort behov av stöd inom digitalanvändning bland vissa målgrupper, vilket behöver mötas och byggas bort med hjälp av olika typer av stöd.

Fristående aktörer inom Jobbtorg Stockholm

Den pågående omstruktureringen på Arbetsförmedlingen innebär en övergång till ett valfrihetssystem där fristående aktörer matchar och rustar arbetssökande för de lediga jobben. Kundval Rusta och matcha, KROM, kommer att införas i Stockholm under september 2021. Nämnden arbetar för att skaffa sig en bild av vad tjänsten omfattar samt vad det nya systemet kommer att innebära för möjligheten för staden att erbjuda parallella och kompletterande arbetsmarknadsinsatser, så väl i egen som i extern regi. Det råder fortfarande stor osäkerhet kring detta liksom kring kommuners roll i arbetsmarknadspolitiken överlag, vid sidan av Arbetsförmedlingen och dess externa leverantörer. Generellt bedömer nämnden att staden inte kan upphandla samma insatser, för samma målgrupp, som Arbetsförmedlingen upphandlar och därmed ha konkurrerande leverantörer.

Nämndens nuvarande ramavtal med externa leverantörer löper ut under året och upphandling pågår för ett nytt ramavtal gällande yrkesinriktade kurser och yrkessvenska som kommer att gälla under planperioden. Därutöver pågår flertalet direktupphandlingsprocesser och samverkan med fristående aktörer genom andra befintliga avtal. Inom ramen för Kraftsamling unga planeras till exempel för att genom upphandling samverka med fristående aktörer i det uppsökande arbetet av unga 20-29 år som varken arbetar eller studerar samt avropa externa leverantörer för genomförande av rekryteringsevents. Detta arbetssätt kommer att prövas och utvärderas under året och faller det väl ut kan det fortsätta under planperioden. Även inom ramen för ytterstadssatsningen är samverkan med fristående aktörer initierad, bland annat genom en pilot i Järva där en arbetsförberedande insats upphandlas som även den kan komma

att skalas upp. Inom digitaliseringsområdet finns också planer för upphandlingar av digitala verktyg som stöd för aspiranter inom Jobbtorg Stockholm. Samverkan med fristående aktörer sker även på andra sätt än genom upphandling, till exempel som samverkansparter i olika projekt.

2.4 Vuxenutbildning

2.4.1 Målgrupper med betydligt större behov ställer nya krav på vuxenutbildningen

Komvux på grundläggande och gymnasial nivå har traditionellt varit utformat för elever som vill läsa in en eller ett par kurser för att komma in på en högskoleutbildning eller läsa en yrkesutbildning för att byta yrke. Dessa utgör majoriteten av eleverna och merparten är relativt självgående. De kan snabbt förstå vad de behöver ta reda på och orientera sig rätt för att få svar på specifika frågor som antagningskrav, hur ansökan går till, vilka kurser som behövs för exempelvis att bli barnskötare eller få en fullständig gymnasieexamen.

De stockholmare som har svårast att komma in på arbetsmarknaden och som behöver vuxenutbildning mest har dock helt andra förutsättningar. Nämnden har genomfört en kundresekartläggning som visar att följande elevgrupper, som är stora sett till volymerna, har svårigheter att fullfölja komvux utan särskilda anpassningar:

- Utrikesfödda med kort tidigare utbildningsbakgrund
- Unga vuxna med skolmisslyckanden bakom sig

Kartläggningen visar, tillsammans med andra analyser, att eleverna har behov av betydligt mer stöd inför studierna än vuxenutbildningen förmår att erbjuda i dag. Eleverna efterfrågar mer hjälp i valet av kurser och anordnare, exempelvis underlag för att jämföra anordnare och hjälp att tolka resultaten. De efterfrågar mer hjälp med planering av kurserna med fokus på hela utbildningsresan och målet med studierna. De uttrycker behov av mer tid med studie- och yrkesvägledare för att resonera om olika alternativ och deras konsekvenser. I dagsläget är tillgången till studie- och yrkesvägledning inför studier otillräcklig och inriktningen på den motsvarar inte behoven som uttrycks från vissa elever.

Det framkommer även behov av betydligt mer stöd under studierna. Många efterfrågar mer handfast hjälp att orientera sig i utbildningssystemet, att se målet för sin utbildning och vägen dit, förstå kraven från instanser som påverkar försörjningen (CSN, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan), förstå vad som krävs för att klara av kursen och mer studieteknik. Det handlar inte enbart om behov av information, utan för många elever behov av ett stöd genom hela utbildningsprocessen, från frågan ”vad ska jag bli” till att individen är färdig genom utbildningssystemet.

Behov av utvecklat stöd

Nämnden har de senaste åren genomfört omfattande satsningar för att motivera fler ur prioriterade grupper att inleda och fullfölja studier samt att skapa nya utbildningar som möter deras behov. Exempelvis har Elevteamet och UngVux gett stöd till totalt cirka 400 ungdomar att inleda och fullfölja studier. Insatserna har varit framgångsrika och i vissa fall avgörande för att ungdomar ska klara av att fullfölja utbildningen. Nämndens bedömning är att denna typ

av insats behöver skalas upp för att möta de behov som finns och ökar, inte minst med anledning av att Arbetsförmedlingen har i uppdrag att väsentligt öka andelen som övergår i reguljär utbildning. Eventuellt behövs ett mentorskapssystem inom vuxenutbildningen liknande det som finns inom gymnasieskolan. För att komvux ska kunna utveckla det stöd som en stor del av komvux befintliga målgrupp behöver för att klara utbildningen och komma ut i arbete, behöver schablonen ses över tillsammans med SLK.

Anpassade utbildningsformer en nyckel

Även utvecklingen av den anpassade vuxenutbildningen och då främst kombinationsutbildningar är centralt för att möta behoven hos målgrupperna. Skolutveckling tar dock lång tid och är resurskrävande. Traditionella sätt att planera utbildning och undervisa behöver vidareutvecklas för att möta behoven hos dessa målgrupper, vilket ställer höga krav på lärare och skolledare att arbeta uthålligt. Exempelvis behöver lärare oavsett ämne ha ett svenska som andraspråk (sva) -perspektiv i sin undervisning, då många studerande är utrikesfödda.

Kombinationsutbildningar består av en yrkesutbildning med integrerad sfi-undervisning och ges i nära samarbete med arbetsgivare inom ett bristyrke, hittills har barnskötare och undersköterska varit störst. Utbildningarna visar på goda resultat; De flesta som fullföljer utbildningen får arbete, ofta på sin praktikplats. Inom ramen för de nya avtalen för komvux öppnas upp för fler yrkesinriktningar och nämnden kommer att satsa på fler tekniska utbildningar inom exempelvis el och bygg - allt utifrån behov på arbetsmarknaden. Nämnden driver Esf-projektet Utvecklingsplattform för kombinationsutbildningar som syftar till att vidareutveckla utbildningskonceptet, att fortbilda lärare och att implementera arbetsätten så att alla skolor jobbar på samma sätt.

Nämnden behöver fortsätta driva utvecklingen av de redan framtagna anpassade utbildningarna, men även skapa nya utbildningar samt utöka antalet utbildningsplatser.

Satsningarna ligger i linje med Agenda 2030 och mål 4.4 *Öka antalet personer med färdigheter för ekonomisk trygghet* och 4.6 *Alla människor ska kunna läsa, skriva och räkna*. I Agenda 2030 lyfts målsättningen fram att väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap. Majoriteten av studerande inom anpassade utbildningar är kvinnor, vilket även gör detta till en viktig jämställdhetsfråga.

2.4.2 Stärka arbetet med stöd och extra anpassningar

Grundprincipen är att elever i behov av extra anpassningar ska kunna studera på samma villkor som andra elever. För att främja alla elevers kunskapsutveckling ska lärmiljön på varje enhet vara tillgänglig. Med lärmiljö menas hela den miljö och det sammanhang som en elev befinner sig i under en skoldag och tillgängligheten ska anpassas utifrån såväl fysiska som pedagogiska och sociala dimensioner.

Lagändringen 2020 där särsvux upphörde som egen skolform och istället blev en del av komvux syftar till att skapa en inkluderande vuxenutbildning. Ändringen ställer krav på nämnden att visa på möjligheterna att läsa kurser inom hela komvux och inte begränsas av vilka förutsättningar man bedöms ha för lärande.

Att öka tillgängligheten för elever med funktionsnedsättning är ett generellt utvecklingsområde inom vuxenutbildningen, som inte har samma lagkrav som grund- och

gymnasieskolan i frågorna. Det finns signaler om att lagstiftningen på området kan komma att stärkas och det är inte osannolikt att regelverket om elevhälsa inom vuxenutbildningen på sikt harmoniseras med det inom grund- och gymnasieskolan.

Nämnden har under senare år infört krav på specialpedagog hos alla skolor och tillfört resurser och ett utvidgat uppdrag till Studieteamet, som är nämndens centrala elevhälsoteam. Utökade resurser till elevhälsoarbete på skolorna och till fortbildning för skolorna krävs dock för att möta elevers rätt till en tillgänglig utbildning. Denna satsning kan finansieras inom ramen för en översyn av schablonersättningen.

Satsningarna ligger i linje med Agenda 2030 och mål 4.A *Skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer*. Det handlar om att bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för personer med funktionsnedsättning samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.

2.4.3 Komvux – allt viktigare för Stockholms kompetensförsörjning

Ett av fokusområdena i stadens näringslivspolicy är öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. I en nyutkommen prognos från SCB konstateras att efterfrågan på arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning beräknas öka starkt fram till 2035. Orsaken till den starka efterfrågetillväxten är både en större befolkning och den så kallade utbildningsväxlingen - att arbetsgivarna i allt högre grad antas vilja anställa personer med yrkesutbildning. Samtidigt beräknas tillgången minska inom flera inriktningar. Det innebär att det bedöms bli ett växande underskott på personer med gymnasial yrkesutbildning. Det gäller ett flertal utbildningar, både inom teknik och vårdområdet.

Inom staden är situationen extra bekymmersam då knappt 12 procent av eleverna inom gymnasieskolan studerar ett yrkesprogram (siffror från mars 2021). I riket är motsvarande siffra 29 procent (senaste siffrorna från år 2019). Komvux har därmed en särställning som kompetensförsörjare i regionen och som ett verktyg för att skapa en omställning på arbetsmarknaden, där framför allt kortutbildade utrikesfödda har en reell möjlighet att skaffa sig ett yrke och egen försörjning. Flera branscher är beroende av komvux förmåga att utbilda tillräckligt med arbetskraft på gymnasienivå.

Förvaltningen ser positivt på att i samarbete med branscher och utbildningsförvaltningen starta ett innovativt projekt för att attrahera elever till vissa utbildningar. Inom projektet kan insatserna utvärderas och en modell för hur förvaltningen ska jobba långsiktigt för att öka attraktiviteten till utbildningar.

Branschsamverkan för att möta utbildningsbehov

Den kommunala vuxenutbildningen har potential att lyckas bättre med kompetensförsörjningsuppdraget genom att utbilda till fler yrken och att vidareutveckla utbildningar, så de än mer träffsäkert svarar mot branschernas behov. Situationen kräver mer dialog och samverkan tillsammans med branscherna för att anpassa utbildningsutbudet, exempelvis anpassningar efter behov att behärska ny teknik som blivit standard inom en bransch. Det kan även finnas behov av nya utbildningar som ett led i att främja utvecklingen av gröna jobb. Här kan även branschen bidra, exempelvis genom att arbetsgivare ställer upp med lokal eller jobberbjudande efter utbildning, för att minska tröskeln för utbildningsutförare att starta nya utbildningar och för att öka attraktiviteten i en utbildning som haft få sökanden. Nämndens pågående arbete tillsammans med regionen, Arbetsförmedlingen och branscher för

att vidareutveckla regionala branschråd är ett viktigt steg i rätt riktning. Förvaltningen ämnar även arbeta för ökad samverkan med utbildningsförvaltningen, för att hitta svar på gemensamma utmaningar.

Kompetensutveckling av befintlig arbetskraft

Vidare finns behov av kompetensutveckling för befintlig personal i staden, både när det gäller yrkeskunskaper och svenska språket. Det gäller inte minst inom äldreomsorgen, något som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) tog upp i sin senaste granskning av vården på särskilda boenden under Covid-19-pandemin. Nämndens vuxenutbildning i egen regi har erfarenhet av att ta fram skraddarsydda utbildningspaket för vård- och omsorgspersonal och förskolepersonal med behov av yrkes- och/eller svensk kunskaper.

Förvaltningen har pågående dialog med äldreförvaltningen, utbildningsförvaltningen och stadsdelar om språkutbildning för arbetsplatser inom äldreomsorg och förskola. Språkutbildning kan genomföras som en uppdragsutbildning anpassad för arbetsplatsernas behov. För att kunna planera och genomföra insatser som ger bra effekt behövs en tydlig strategi inom staden som tydliggör vad staden vill uppnå när det gäller medarbetares språkkompetens och på vilket sätt respektive nämnd bidrar för att höja den.

Nämnden ser med fördel ett utökat uppdrag för att ta fram en mer långsiktig strategi tillsammans med äldrenämnden och stadsdelsnämnder för att utveckla en slags kortare kombinationsutbildningar som riktar in sig på just de yrkes- och språkkunskaper som behövs för befintlig personal. Vidare behövs utbildning för hela arbetsplatsen i hur de kan arbeta med språkutveckling. Exempelvis kan det handla om språkbud, att personer med språksvårigheter ska få återkoppling på minnesanteckningar eller att chefen behöver be medarbetare berätta vad de sagt, för att se om de förstår. Arbetsmarknadsnämnden ser positivt på ett sådant uppdrag.

Yrkesväxling vanligare

Parallellt med stor efterfrågan på vissa yrkesutbildningar finns det flertal yrken där efterfrågan kommer att försvagas och därför kommer det finnas stora behov av yrkesväxling även för personer som idag har arbete. För att Stockholm snabbt ska kunna genomföra omställning är det önskvärt att Stockholm fortsatt låter alla som har behörighet att studera och inte inför några urvalsregler.

2.4.4 Nya behov och möjligheter i en digital utbildningsvärld

Digitaliseringen inom vuxenutbildningen har ökat i hastighet genom övergången till digital undervisning i samband med pandemin. Kombinationer av klassrumsundervisning och digitala lösningar bedöms fortsätta även när undervisningen kan återgå till klassrummet. Kortutbildade inom främst sfi saknar i många fall grundläggande digital kompetens och en dator, vilket är en förutsättning för att kunna tillgodogöra sig sfi-undervisning fullt ut. För andra elever innebär kombination av digital undervisning större möjligheter att delta i lektioner, då restid minskar.

För att ta tillvara digitaliseringens möjligheter krävs fortsatt kompetensutveckling bland skolpersonal såväl som elever. Inom egen regi bedrivs projektet Vux 2.0, som ökar den digitala kompetensen hos personal. Projektet avslutas i juni 2022 och kommer att implementeras i organisationen för att möjliggöra fortsatt kompetensutveckling. Nämnden ser även behov av kompetenshöjning för fler yrkesgrupper inom förvaltningen, bland annat

personal som arbetar med antagning samt studie- och yrkesvägledning. För att fortsätta utveckla den digitala kompetensen kommer det att behövas interna resurser som kan ta fram och förvalta e-utbildningar samt snabbt anpassa dem efter nya förutsättningar. Det finns även ett stort behov av att ta fram e-utbildningar för elever, så att de lättare kan klara framtida studier och komma in i arbetslivet snabbare. Parallellt med kompetensutveckling finns det behov av att stötta verksamheter att ställa om och använda de digitala verktyg som redan finns på ett effektivt sätt samt driva och samordna utvecklingsarbetet med digitalisering och AI.

Vidare behöver ansökningsprocesser, kursutbud och undervisning ses över och digitaliseras i den mån det är möjligt, för att tillgängliggöra vuxenutbildningen på tider och platser som passar fler. Detta innebär betydande investeringskostnader i form av såväl system som verksamhetspersonal som är med och driver processerna. Dock väntas det i framtiden leda till en förbättrad service till elever och frigörande av resurser. Målet är att arbetsmarknadsförvaltningen ska bygga en förändringsbenägen och flexibel organisation för digital utveckling för att kunna utnyttja digitaliseringens möjligheter och hantera dess utmaningar. Detta ligger även i linje med elevernas förväntan. En kundresekartläggning fastslår en efterfrågan på ett mer individanpassat komvux, där informationsmaterial, vägledning och stöd är mer individanpassat och där hela ansökningsprocessen kan ske digitalt.

Ett steg i denna riktning är projektet Smarta prov, som påbörjas under 2021, vilket innebär att elever som ansöker om matematik får genomföra ett digitalt, självvärtande och läroplansbaserat kunskapstest, som baseras på AI och anpassar uppgifternas svårighetsgrad efter eleven. Testet möjliggör en mer korrekt placering av elever och ökar därmed möjligheterna att eleverna ska klara studierna. Information om elevernas utbildningsnivå kan även användas av skolorna för att anpassa innehållet i utbildningarna till de förkunskaper en specifik grupp har. Projektet genomförs i samarbete med forskare från bl.a. Institutet för Näringslivsforskning, Oxford University samt Örebro universitet. Projektet avslutas 2022 och om det faller väl ut skulle metoden kunna användas för fler ämnen.

2.4.5 Ny upphandling behöver påbörjas

Avtalen med externa anordnare av vuxenutbildning löper på högst fyra år, vilket innebär att en ny upphandling behöver påbörjas under planperioden. Befintliga ramavtal, som har konstruerats på ett nytt sätt utifrån målgruppens behov, behöver utvärderas och eventuellt revideras. En förnyad analys av aktuella former för anskaffning av utbildning behöver genomföras.

Arbetsmarknadsnämnden kommer under planperioden att implementera den nya uppföljningsmodell som under 2020 har tagits fram.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Nämndens planering för den kommande perioden bygger på analyser av effekterna av pandemin och dess konsekvenser främst för utvecklingen på arbetsmarknaden. De långsiktiga konsekvenserna är dock svåra att fullt ut bedöma. På lite kortare sikt är det tydligt att det är de grupper som redan tidigare hade en mer utsatt ställning på arbetsmarknaden som drabbats allra hårdast av effekterna så här långt. Det handlar om unga utanför arbete och studier, personer med funktionsnedsättning, nyanlända och kortutbildade. Många varningssignaler finns om en ökad långtidsarbetslöshet.

De mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden utgör huvudmålgruppen för nämndens verksamheter. Effekterna av pandemin och dess påverkan på arbetsmarknaden innebär därmed att en stor del av nämndens målgrupper generellt fått en än mer utsatt situation på arbetsmarknaden. Det är idag osäkert hur länge denna situation kommer att fortgå. Om staden vill kompensera för detta förändrade läge bedöms detta kräva både utvecklade arbetssätt och ytterligare samverkan med andra aktörer som kan bidra. Men det kommer också att kräva utökade resurser. Nämndens planeringsunderlag tar därför höjd för ett ökat behov av stöd och insatser. Alternativet är en tydlig prioritering av vilka grupper eller insatser som bedöms mest angelägna, givet situationen på arbetsmarknaden.

3.1 Drift

Arbetsmarknadsnämndens underlag till budget för 2022-2024 är baserat på kommunfullmäktiges budget för 2021. Beräkningarna utgår från prisnivån 2021 och finns redovisade i bilaga.

Under planeringsperioden beräknas pris- och löneökningarna sammantaget uppgå till cirka 15,5 mnkr/år.

För 2022 prognostiseras volymökningar inom nämndens målgrupper med totalt 5,1 mnkr, varav 4,4 mnkr är en följd av ökade volymer inom vuxenutbildningen och 0,7 mnkr avser fler ungdomar 16-19 år som omfattas av KAA.

Om nämnden ska kunna genomföra utvecklingsinsatser som arbetsmarknadsförvaltningen har identifierat behövs budgettillskott med 42,2 mnkr år 2022 enligt följande:

Jobbtorg: 0,7 mnkr för ökad målgrupp KAA, 0,5 mnkr för köp av platser på folkhögskola, 16,2 mnkr för utökning av antalet ungdomsanställningar, 2,5 mnkr för nyanlända på stadens boenden, 2,3 mnkr för implementering av projektet Bron, 1,9 mnkr för implementering av projektet DEV, 4,0 mnkr för IPS i psykosvården, 1,7 mnkr för Arbetsdifferentiering, 2,7 mnkr för Stocket Återbruk samt 5,4 mnkr för Kompetensförsörjning i staden utifrån Spångens modell.

Förvaltningsgemensamt: 1,3 mnkr för Etableringscentrum, 3,0 mnkr för Feriejobb.

3.1.1 Jobbtorg Stockholm

Kommunala aktivitetsansvaret, KAA

Antal ungdomar 16-19 år som omfattas av det uppsökande arbetet inom KAA förväntas öka med cirka 1 000 ungdomar under planperioden samt fortsätta öka i samma takt även efter denna period. Effekter av den pågående pandemin innebär en risk för en kraftigare ökning. För att upprätthålla nuvarande kapacitet av insatser gör nämnden bedömningen att resurser behöver förstärkas år 2022 med 0,7 mnkr, vilket motsvarar en heltidstjänst och med ytterligare en heltidstjänst år 2023, vilket motsvarar 0,7 mnkr.

En av insatserna inom KAA är möjlighet för ungdomar under 20 år att studera vid den kommunala vuxenutbildningen. För 2019, respektive 2020 ansökte och beviljades nämnden budgetjusteringar för extra kostnader för gymnasieungdomar som läser inom vuxenutbildningen, och nämnden förutsätter att tillskottet kommer att gälla även under 2021 och planperioden 2022-2024. Om kommunfullmäktige gör en annan bedömning måste kostnaderna ersättas via budgetjustering i kommunfullmäktiges budget.

Det finns även ett behov av att i vissa fall kunna erbjuda ungdomar under 18 år möjligheten att studera vid folkhögskolor, vilket enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är möjligt att göra i de fall andra studier inte bedöms fungera. Nämndens bedömning är att behovet handlar om ett fåtal platser per år, men att insatsen kan ha mycket stor betydelse för enskilda individer som inte kan fullfölja sina studier inom ungdomsskolan. Kostnaden bedöms ligga runt 100 000 kr per elev och läsår. För 2022 bedöms totalkostnaden till 0,5 mnkr.

Utöka antalet ungdomsanställningar, med fokus på unga i utsatta grupper

För att utifrån innevarande pandemi motverka långsiktigt negativa effekter av längre perioder i arbetslöshet och säkerställa att de grupper som står långt från arbetsmarknaden snabbt kommer in i arbetsnära insatser, samt för att kunna erbjuda fler insatser för unga med en kriminell bakgrund finns ett behov av att utveckla fler ungdomsanställningar, både inom stadens verksamheter och hos ideella aktörer, samt i form av insatser där arbete kan kombineras med studier och annat stöd/aktiviteter av aktörer i staden eller av externa. Behovet av utökade platser bedöms till 50 årsplatser á 324 000 per plats (upp till 100 ungdomar beroende på längd av insats/anställning), totalt 16,2 mnkr.

Nyanlända på stadens boenden

För att kunna utöka insatsen i relation till antalet personer som kommer att befinna sig i slutet av etableringen och bor på stadens boenden och i egen bostättning under planperioden behövs resursförstärkning om 2,5 mnkr motsvarande fyra heltidstjänster under 2022.

Bron (avslutas april 2022)

För att kunna implementera samarbetsmetoden och omfatta samverkan med samtliga gymnasiesärskolor i staden och dagliga verksamheter bedömer arbetsmarknadsnämnden att det finns ett resursbehov om 2,3 mnkr motsvarande fem lotstjänster för 8 månader under 2022 samt 3,5 mnkr per år för fem lotstjänster under 2023-2024.

DEV (avslutas april 2022)

För att implementera insatsen i nuvarande form finns ett resursbehov om 1,9 mnkr motsvarande fyra heltidstjänster för 8 månader under 2022 samt 2,8 mnkr per år för fyra

heltidstjänster under 2023-2024.

IPS i psykosvården (avslutas februari 2022)

Ett implementeringsförslag har tagits fram som parterna behöver ta ställning till. Förslaget innebär en fortsatt samfinansiering mellan staden, Arbetsförmedlingen och regionen (enligt samma modell som Krami). Ifall ansökan om förlängning avslås av styrelsen så avser nämnden att implementera till en kostnad av totalt 13,8 mnkr för period 2022-2024. Det innebär ett resursbehov om 4,0 mnkr för 10 månader under 2022, 4,9 mnkr under 2023 samt 4,9 mnkr under 2024.

Arbetsdifferentiering

I och med att modellen implementeras i staden ser förvaltningen ett behov av att utöka antalet serviceassistentanställningar för att kunna bemanna utifrån de behov som framkommer.

1,0 mnkr extra skulle innebära att kunna stötta ytterligare 12 serviceassistenter och 0,7 mnkr för extra resurs i form av coach.

Stocket Återbruk

För implementering av ny digital plattform under 2022 beräknas kostnaden ligga på 2 mnkr.

Ett fullt nyttjande av tjänsten skulle också leda till att fler arbetsuppgifter skapas, vilket i sin tur möjliggör för fler deltagare att delta i verksamheten som på detta vis får stöd att komma ut i arbete eller studier. Behovet av utökade platser bedöms till ytterligare 3 årsplatser som beräknas totalt kosta 0,7 mnkr.

Kompetensförsörjning i staden utifrån Spångens modell

Nämnden avser att under planperioden fortsätta arbetet med kompetensförsörjning inom staden genom att implementera och utveckla den kompetensförsörjningsmodell som utarbetas under 2022 inom ramen för Spången. För att driva implementering och anpassning av modellen är det önskvärt att ha avsatta medel för 10 anställda i Stockholmsjobb som har intresse att arbeta inom vård och omsorg samt förutsättningar att klara av en gymnasial utbildning parallellt med en vikarieanställning. Lönekostnaden för de 10 personerna i Stockholmsjobb tillika vikarier som ersätter medarbetarna deltagande i yrkesutbildningarna uppgår till 4,2 miljoner kronor under 2022.

Det behövs 0,6 mnkr för den personella resursen som skall hålla ihop och driva implementeringen av modellen för kompetensförsörjning med inkludering. Det finns ytterligare behov avseende resurs för förändring/anpassning av pedagogiken, så att den inkluderar elever med särskilda behov och som vill arbeta i vård och omsorg också 0,6 mnkr.

3.1.2 Vuxenutbildning Stockholm

För att vuxenutbildning ska kunna erbjuda en utbildning som svarar mot behoven hos elever med kort utbildningsbakgrund och/eller låga kunskaper i svenska, behövs anpassningar av utbildningen och extra stöd i och utanför klassrummet. Detta medför att den genomsnittliga kostnaden för en studerande förväntas öka. I dagsläget finansieras nämndens utbildningsverksamhet med schabloner per helårsstuderande, som riskerar att inte räcka då genomsnittskostnaden per elev ökar. Under 2019-2020 genomfördes en ny upphandling. Från och med 2021 gäller nya avtal med förändrade ersättningar, vilket också kan påverka genomsnittskostnaden per studerande. Ytterligare faktorer som kan komma att påverka

Vuxenutbildning Stockholms ekonomi de närmsta året är exempelvis ökade behov av digitalisering samt att ett antal projekt avslutas och ska implementeras i ordinarie verksamhet.

Utifrån dessa faktorer bedömer förvaltningen att schablonerna för sfi, grundläggande och gymnasial vuxenutbildning behöver ses över under 2022 tillsammans med stadsledningskontoret. Detta med mål att anpassa schablonnivåerna i budgeten utifrån de ekonomiska konsekvenserna av vuxenutbildningens förändrade uppdrag de senaste åren.

Volymer vuxenutbildning

Volymerna inom vuxenutbildningen påverkas främst av befolkningsutveckling, invandring och konjunkturläget. Konjunkturavmattningen med anledning av pandemin har ökat efterfrågan på vuxenutbildning och då främst på gymnasial nivå. Bedömningen är en fortsatt efterfrågeökning på gymnasial vuxenutbildning de närmaste åren, medan efterfrågan på övrig vuxenutbildning förväntas vara relativt oförändrad. Ytterligare en faktor som påverkar efterfrågan på vuxenutbildning är migrationsströmmar. Detta är en faktor som i dagsläget är mycket svår att kvantifiera och finns därför inte med i prognosen. Totalt motsvarar volymförändringarna 4,4 mnkr mellan 2021 och 2022.

Prognos heltidsstuderande 2022-2024	2022	2023	2024
Sfi	10 000	10 000	10 000
Särskild sfi	600	600	600
Grundläggande vuxenutbildning	2 800	2 800	2 800
Gymnasial vuxenutbildning	8 500	8 600	8 700
Särvux	220	220	220

3.1.3 Förvaltningsgemensamma utvecklingsmedel

Nyanlända

Etableringscentrum

För 2021 har arbetsmarknadsnämnden tilldelats 6,3 mnkr som en halvårseffekt för uppstart av Etableringscentrum. I budgetplanen för 2022 ligger ytterligare 5,0 mnkr. För att kunna driva verksamheten i samma omfattning under 2022 behöver nämnden ett budgettillskott på differensen, det vill säga 1,3 mnkr.

Vid halvårsskiftet 2022 upphör ESF-projektet Hållbar etablering, som enligt plan ska implementeras i Etableringscentrum. För 2023 beräknas kostnaden bli 2,6 mnkr högre för Etableringscentrum inklusive det implementerade projektet på grund av bortfall av ESF-finansiering.

Feriejobb

Feriejobb i näringslivet

I budgeten för 2021 finns 3 mnkr avsatta för feriejobb i näringslivet. Nämndens bedömning är att den satsningen bör kvarstå för åren 2022, 2023 samt 2024, men anslaget behöver även justeras uppåt för att säkerställa kvalitet, kontinuitet och långsiktighet i arbetet med leverantörerna. En försiktig prognos för ersättning per deltagare ligger på ca 4 500 kronor. För 3 mnkr erhålls i nuläget cirka 700 feriejobbsplaceringar fördelat på de olika loven. Om önskemål finns om fler platser behöver medel tillskjutas i motsvarande mån.

Utveckling/upphandling av digitalt stöd för arbetsmarknadsverksamhet och statsbidragshantering

Beslutet av att avbryta införandet av *Esset* innebär att nämnden behöver tillsätta resurser för att under våren 2021 starta upp ett internt projekt som undersöker hur nämnden utvecklar nuvarande eller upphandlar nytt verksamhetssystem för att tillgodose verksamheternas behov. Omfattningen av vilket arbete som behöver genomföras av nämnden, och därmed även vilka ekonomiska och personella resurser som behövs, är beroende av vilka beslut som fattas av nämnden samt inom projekt *Modernisering av sociala system* under våren 2021.

3.2 Investeringar

Nämndens uppskattade behov av investeringsbudget de kommande tre åren bedöms uppgå till 4,0 mnkr per år i genomsnitt, till följd av kommande behov av lokalanpassningar och inventarieinköp.

4 Lokalförsörjningsplan

4.1 Inledning

Lokalförsörjningsplanen (LFP) är stadens verktyg för att på nämnd- och stadsledningsnivå planera behovet av lokaler.

Arbetsmarknadsförvaltningens kärnverksamhet är indelad i två avdelningar: Vuxenutbildning Stockholm och Jobbtorg Stockholm. Dessa två avdelningar utgör majoriteten av förvaltningens lokalbestånd. Utöver dessa lokaler har förvaltningen huvudkontor på Livdjursgatan 4.

Ett effektivt nyttjande av lokaler innebär att arbetsmarknadsnämndens verksamheter disponerar rätt mängd lokaler som är geografiskt lokaliserade, så att nyttan för nämnden och staden som helhet optimeras.

Lokalerna ska vara flexibla och kunna användas av olika verksamheter vid olika tidpunkter. Översynen av lokalbeståndet och lokalbehovet pågår löpande.

Som ett led i effektiviseringsarbetet arbetar förvaltningen för bättre lokalsamordning, bland annat genom att samlokalisera olika verksamheter.

Av planen framgår de större planerade lokalförändringarna, som nämnden bedöms att hantera under två planeringsperioder: 2022-2031 (första planeringsperioden, *avsnitt 4.3.2.1*) och 2032-2040 (andra planeringsperioden, *avsnitt 4.3.2.2*).

En utmaning i lokalförsörjningen är att nämnden bedriver externt finansierade projekt, vilket innebär att lokalbehovet varierar över tid.

4.3 Annan kommunal verksamhet

4.3.1 Nuläge 31 januari 2021

Arbetsmarknadsförvaltningen har per den 31 januari totalt 38 hyresavtal som omfattar cirka 52 766 kvm och en hyra om ca 88,5 mnkr. Av dessa avtal rör 32 lokaler, tre förråd och två garage. Avtalen är utspridda på 28 olika adresser.

4.3.1.1 Administrativa lokaler

Livdjursgatan 4, Förvaltningskontoret

Arbetsmarknadsförvaltningen har sedan tidigare konstaterat att de nuvarande lokalerna för förvaltningens huvudkontor inte är anpassade utifrån det behov som finns vad gäller flexibilitet och effektivitet kopplat till arbetsplatser och behovet av mötesrum.

Under 2021 fortsätter arbetet med att se över förvaltningens behov vad gäller huvudkontorets lokaler, en behovskartläggning har genomförts och ett lokalprogram ska tas fram för att ta i beaktade och hantera både funktionalitet och effektivitet. Lokalprogrammet kommer att ligga till grund för beslut om förvaltningskontoret, vad gäller eventuell ombyggnation av befintliga lokaler eller eventuellt behov av nya lokaler.

Om det blir aktuellt med ombyggnation av befintliga lokaler kan personal behöva evakueras, vilket innebär en tillfällig ökad kostnad. En ombyggnation innebär även en kostnadsökning på

sikt om kostnaderna för ombyggnation läggs på befintlig hyra. Dock kommer kostnaden per arbetsplats att minska över tid, då ett mer effektivt utnyttjande innebär lägre kostnad per arbetsplats.

En flytt av huvudkontoret kommer på kort sikt att innebära en ökad kostnad. På längre sikt är det svårt att bedöma kostnaderna, då det i dagsläget inte finns några förslag till nya lokaler att ta ställning till.

Oavsett ombyggnation eller flytt kommer de ökade kostnaderna sannolikt att gälla under 2022.

4.3.1.2 Jobbtorg Stockholm Danmarksgatan 32, Jobbtorg Unga Kista

Den planerade flytten till angränsande lokaler i gallerian under hösten 2020 uteblev med anledning av rådande pandemi. Projektet är numera åter igång och planering av flytt beräknas ske under sommaren 2021. De nya lokalerna kommer att anpassas för verksamhetens räkning och lokalarean ökar från nuvarande 505 kvm till 1 136 kvm. Verksamheten går över från cellkontor till aktivitetsbaserat kontor.

Gustavslundsvägen 145, Fokus Unga

Lokalen på Gustavslundsvägen har en area på 774 kvm. Ett resultat av förändrat arbetssätt under pandemin kan i framtiden innebära en förtätning och att fler verksamheter kan nyttja lokalen. Det kommer att utredas under 2021.

Ranhammarsvägen 20, Jobbstart Ulvsunda

Verksamheten vid Ranhammarsvägen har sedan tidigare avvecklats och omlokaliseras. Förhandling med fastighetsägaren med syfte att frånträda lokalerna och hyresavtalet i förtid lyckades inte vilket har inneburit att lokalen stått tom cirka 2 år. Hyresförhållandet kommer att upphöra 2021-12-31.

Heliosgatan 22, Heliosgatan

Arbetet med att nyttja lokalytorna effektivare på Heliosgatan 22 har pågått och under hösten har verksamheten Jobbtorg City flyttat in till lokalerna. Arbetsplatserna har således förtätats i den nya lokalen vilket inneburit en effektivisering.

Träskolevägen 17, lokal för samverkan för VO Jobbtorg och VO Insatser

Verksamheten AIM flyttar från Åsögatan 115 och planerar att flytta in i lokalerna på Träskolevägen 17 under hösten 2021. Arbetsplatserna kommer att förtätas i de nya lokalerna.

Åsögatan 115, AIM

Lokalen på Åsögatan 115 är uppsagd och ska återlämnas till fastighetsägaren Stalands Fastigheter. Hyresavtalet upphör att gälla den 2021-12-31. Uppsägningen är ett led i effektiviseringsarbetet av lokaler och samordningsvinster.

Verksamheten räknar med att flytta ut till Transformator på Träskolevägen 17 under augusti. Eventuellt kan en inflyttning ske tidigare under sommaren.

4.3.1.3 Vuxenutbildning Stockholm

Rosenlundsgatan 54, Lärvox

Arbetet med att hitta mer ändamålsenliga lokaler har pågått aktivt. Nuvarande fastighetsägaren Gamla Livförsäkrings AB, SEB Trygg Liv har erbjudit ledig lokal i samma fastighet på 3tr. Lokalen är på 252 kvm och verksamheten planerar att flytta in i lokalen under augusti 2021 för att använda lokalen för personalutrymme. Verksamheten avser att använda befintlig lokal för att skapa mer utbildningsyta. Befintliga lokaler kommer därmed att anpassas.

Rosenlundsgatan 60, Språkstödjande insatser

Verksamheten Språkstödjande insatser har under hösten 2020 flyttat in i lokalen på Rosenlundsgatan 60. Lokalen är belägen i angränsande lokaler till Studieteamet. Verksamheten delade tidigare lokaler med Alternativ SFI på Sandhamnsgatan 8.

Sandhamnsgatan 8, Alternativ SFI

Verksamheten Alternativ SFI har tidigare delat lokaler med Språkstödjande insatser på Sandhamnsgatan 8. Under hösten 2020 flyttade verksamheten Språkstödjande insatser till nya lokaler. Ny hyresgäst från Östermalms SDF flyttade in. Alternativ SFI har tagit över hyresavtalet med fastighetsägaren MICASA och tecknat andrahysesavtal med Östermalms SDF. Under augusti 2021 planerar Alternativ SFI att flytta ut till nya lokaler på Rosenlundsgatan 52. Östermalms SDF kommer därefter att överta hela lokalen.

Blekingegatan 55, Campus Åsö

Fastighetsägare är SISAB. Arbetsmarknadsförvaltningen genom Campus Åsö och Utbildningsförvaltningen genom Åsö grundskola och ESS gymnasiet bedriver verksamhet i byggnaden.

Arbetsmarknadsförvaltningen hyr totalt ca 23 729 kvm av fastighetsägaren SISAB, varav Campus Åsö 17 362 innehar kvm, vilket är den överlägset största lokalen som arbetsmarknadsförvaltningen har. Utbildningsförvaltningen hyr lokaler både direkt av SISAB och i andrahand av arbetsmarknadsförvaltningen.

Lokalerna som nyttjas av Campus Åsö, inkluderar grundläggande- och gymnasial vuxenutbildning samt yrkeshögskola och till begränsad del sfi.

Kommunfullmäktige gav 2016 arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att, i samarbete med utbildningsnämnden, utreda förutsättningarna för att skapa ett sammanhållet vuxencampus inom staden. Även SISAB har involverats i arbetet och bolaget fick 2019 följande ägardirektiv. ”SISAB ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden fortsätta att utreda dimensionering och anpassning av lämpliga lokaler för ett sammanhållet vuxencampus i innerstaden.”

Förvaltningens förslag (2016) om ett vuxencampus på Åsö byggde på en samlokalisering och integrering av skolor i egen regi med en kärna av komvux inklusive sfi. Eleverna kunde därmed få ett större samlat utbud av utbildning och möjlighet till mer individuellt anpassade studievägar. Vidare föreslogs att eleverna genom förvaltningens partnerskap med näringslivet får stöd för att komma till jobb. Visionen var att Campus skulle präglas av öppenhet och utgöra en arena för myndigheter, branscher och högskolor med flera som eleverna behöver komma i kontakt med för att nå sina mål.

För att fortsätta utvecklingen mot ett vuxencampus i linje med kommunfullmäktiges efterfrågan skulle arbetsmarknadsförvaltningen behöva få tillgång till hela lokalytan på Blekingegatan 55. På så vis kan sfi, Lärvox och Jobbtorg inkluderas i en gemensam verksamhet som kan erbjuda sammanhållna utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser på centralt belägna lokaler. Det ger även fördelen att kunna ha en växande yrkeshögskola kvar i lokalerna. Stadens lokaler kan därmed nyttjas mer effektivt.

Vårholmsbackarna 100, Vuxenutbildning Söderort

Fastighetsägare är SISAB. Lokalen är 2 967 kvm stor. Lokalens geografiska placering är inte optimal och flera av lokalens rum är för små. Lokalen behöver flyttas till en mer central plats med bättre kommunikation, gärna centralt i Skärholmen. Risken att dessa lokaler kommer att stå tomma är minimal eftersom Utbildningsförvaltningen har visat stort intresse av att ta över dessa lokaler.

Bredbyplan 36, Vuxenutbildning Järva

Fastighetsägare är SISAB.

Verksamheten Vuxenutbildning Järva har sagt upp del av hyresavtalet avseende, hus C pga. av tomma lokaler som inte används. Uppsägningen avser en yta om 446 kvm av den totala ytan på 3 091 kvm. Uppsägningen gäller från och med 2021-06-30.

4.3.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

Det finns många faktorer som påverkar hur lokalbehovet för förvaltningen ser ut. Kommunernas roll i utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken är en avgörande faktor för vilken utveckling som sker inom verksamheterna, därmed vilket lokalbehov som finns.

Ett uttalat önskemål finns från förvaltningen att planera för en utökad samverkan både verksamhets- och lokalmässigt för flera olika enheter som arbetar med närliggande målgrupp och frågeställningar. Det väntas ge många positiva effekter ur verksamhetssynpunkt, då flera professioner finns samlade på ett ställe. Även ur ekonomiskt hänseende är lokalsamverkan effektivt om samnyttjande innebär att behovet av lokalyta minskar och därmed även lokalkostnaderna.

Målsättningen är att skapa verksamhetslokaler i vilka verksamheterna kan förändras, växa respektive minska i olika omfattning över tid och som ger större möjligheter till samverkan med flera olika samarbetspartners.

4.3.2.1 Jobbtorg Stockholm

Inom Jobbtorg Stockholm påverkas lokalbehovet av antalet aspiranter och deltagare i verksamheterna.

Ett av målen är att effektivisera lokalanvändandet genom att exempelvis gå från cellkontor till aktivitetsbaserat kontorslandskap och på så sätt minska det totala lokalbeståndet. Faktorer som implementeringen av Supported Employment och ett intensifierat arbete med de uppsökande uppdragen har lett till ett förändrat arbetssätt. Då stöd till aspiranter i allt större utsträckning ges direkt på praktik-/arbetsplatsen och eftersom en ökad mobilitet krävs för att nå ut till målgrupperna så passar aktivitetsbaserade lokaler bra för jobbtorgen. Vidare verkar Jobbtorg Stockholm inom närområdet och med det lokala näringslivet för att ge stöd till aspiranter, varför geografisk spridning över staden är önskvärd.

4.3.2.2 Vuxenutbildning Stockholm

För vuxenutbildningen påverkas behovet av lokaler främst av antalet studerande i egenregiverksamheterna.

Under tidigare år har volymerna inom vuxenutbildningen ökat, bedömningen är att en ökning kommer att fortsätta. Det kan innebära ett framtida behov av lokaler. Avgörande för lokalbehovet är i vilken grad i ett utökat elevantal sker inom egen regi samt hur mycket av utbildning som är digital.

I nuvarande lokalbestånd för vuxenutbildning finns lokaler med eftersatt standard och lokaler som inte är optimala för verksamheten.

Planerade lokalförändringar för år 2022-2031 (första planeringsperioden)

Lokaler som sagts upp eller planerade att sägas upp:

- Sandhamnsgatan 8, verksamheten planerar att flytta till ny lokal under 2021.
- Hantverkargatan 3i, verksamheten planerar att flytta till ny lokal.
- Danmarksgatan 32 verksamheten flyttar till större lokaler på samma adress.
- Åsögatan 115, verksamheten samlokaliseras inom förvaltningens befintliga lokaler.
- Bredbyplan 36, deluppsägning av lokal.
- Ranhamnsvägen 20 är uppsagd den 19 dec 2019. Lokalen har inte varit lämplig för verksamheten och används inte längre, men eftersom nämnden inte har kunnat säga upp lokalen i förtid löper avtalet t.o.m. 2021-12-31.

Planerade lokalförändringar för åren 2032-2040 (andra planeringsperioden)

Verksamheternas lokalbehov inom arbetsmarknadsnämnden påverkas i stor utsträckning av omvärldsfaktorer såsom läget på arbetsmarknaden, konjunkturen, arbetslöshet, befolkning och migrationsströmmar. Vidare är kommunernas roll i utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken en avgörande faktor för vilken utveckling som sker inom verksamheterna.

Antal elever som läser sfä är starkt kopplat till migrationsströmmar, vilket påverkar lokalbehovet. Hur lokalbehovet kommer att se ut om 10-20 år framöver är svårt att förutse, då det styrs av yttre faktorer som nämnden inte har rådighet över.

Enligt befolkningsprognos från 2020 ("Statistik om Stockholm – Befolkningsprognos 2020", Sweco Society) kommer antalet 20-64 åringar att öka till år 2029. En fortsatt uppåt trend inom denna befolkningsgrupp efter år 2029 kan leda till ett ökat lokalbehov.

Behovet av att byta yrke bedöms fortsätta öka i framtiden på grund av arbetsmarknadens strukturomvandling och en ökad pensionsålder. Vissa yrken kommer att försvinna och andra tillkomma, detta medför sannolikt volymökningar inom yrkesutbildningarna samt enstaka kurser inför universitetsstudier.

Antalet unga 16-19 år prognostiseras att öka under 2020-2029. En fortsatt ökning inom gruppen efter år 2029 kommer troligtvis att innebära ett ökat antal ungdomar som omfattas av KAA. Var dessa ungdomar kommer att befinna sig i staden och hur behovet av stöd kommer att se ut bland dem kan också komma att påverka lokalbehoven.

Vidare påverkas arbetslösheten och utvecklingen inom försörjningsstöd av både konjunktur och kompetensförsörjningsbehov på arbetsmarknaden. I takt med att arbetsmarknaden ställer

allt högre krav på kompetens, kan allt fler framöver komma att hamna i långtidsarbetslöshet. Det innebär i sin tur att insatser från både vuxenutbildning och Jobbtorg Stockholm kan komma att behöva ges till fler inom både befintliga och nya målgrupper med ett ökat lokalbehov som följd.

4.4 Övrigt

4.4.1 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att den totala hyreskostnaden kommer att öka med cirka 4 procent från och med år 2022.

Ökningen beror till stor del på att Jobbtorg Kista Unga kommer att flytta till nya lokaler under hösten 2021. Vidare tillkommer ökade kostnader för tre nya lokaler i anslutning till Lärvox från och med 2021. Det handlar om Alternativ Sfi, som redan i dag tillhör samma rektorskap som Lärvox och där skolan efter flytten har möjlighet att använda personal mer effektivt. Det gäller vidare Syngruppen, som kommer att ingå i Lärvox. Båda dessa verksamheter hade tidigare lokaler mindre centralt, med lägre kvadratmeterkostnad, vilket förklarar den ökade kostnaden. Vidare byggs Lärvox om för att skapa ett lärarrum, något som i dagsläget inte finns. Andra faktorer som påverkar hyran år 2022 är omförhandling av hyresavtal för Lärvox.

Förvaltningen bedömer i övrigt att inga större förändringar av den totala hyreskostnaden kommer att ske under planeringsperioden. Framtida omförhandlingar av hyresavtal kan dock innebära en merkostnad som kalkylen inte räknat med.

4.4.2 Samverkan

ESF-projektet Hållbar Etablering är lokaliserat tillsammans med Intro Stockholm på Hantverkargatan 3. Lokalerna kommer att renoveras med start 2021. Verksamheten planerar därför att flytta till andra lokaler med Stockholm Intro under sommaren 2021.

Arbetsmarknadsförvaltningen hyr idag i andra hand av Socialförvaltningen, som är förstahandshyresgäst och kommer även att vara så vid flytt till andra lokaler.

4.4.3 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

Förvaltningen har enligt LOIS 31 avtal som kan sägas upp de närmaste tre åren, vilket är en majoritet av förvaltningens avtal. Detta beror på att många av förvaltningens avtal sträcker sig på korta tidsperioder, vilket ger förvaltningen en ökad flexibilitet att hålla lokalbeståndet relevant för de verksamheter som är politiskt aktuella, men innebär också en osäkerhet samt risk om fastighetsägarna väljer att omförhandla avtalen.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Fredrik Bister
ekonomichef

Amanda Broman
administrativ chef
tf. hr-chef

Anna Saldeen Jonsson
avdelningschef
Vuxenutbildning Stockholm

Arja Lindholm
it- och kommunikationschef

Christina Wattjersson
avdelningschef
Jobbtorg Stockholm

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Karina,Uddén	2021-04-19
Fredrik,Bister	2021-04-19
Karin,Eriksson-Bech	2021-04-19
Arja,Lindholm	2021-04-19
Amanda,Broman	2021-04-19
Anna,Saldeen Jonsson	2021-04-19
Christina,Wattjersson	2021-04-19